

Leto XIX. Stev. 95

DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT DNEV-
NIK * OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

Pozdrav predsedniku

Danes se bo predsednik Tito po obisku v prijateljski in zavezniški Turčiji vrnil v domovino.

Od tistega trenutka dalje, ko smo pred dvema tednoma, 8. aprila, zvedeli, da je predsednik Tito na »Galebu« odplul proti Turčiji, so ga neprestano spremljale naše misli in želje. Ves čas smo bili v mislih z njim — tako na poti kot med bivanjem med prijatelji v Turčiji. V naših domovih, po tovarnah in ustanovah, v razgovorih in pri srečanjih, skratka povsod, smo govorili o vsaki novici s tega potovanja. Zanimala nas je vsaka podrobnost: kdo spremlja predsednika, kje je »Galeb«, kakšno je vreme na poti in kakšen je program obiska.

Vedeli smo, da bodo njegovo bivanje v prijateljski Turčiji in razgovori z njenimi državniki nov prispevek k utrditvi miru in mednarodnega sodelovanja. Vedeli smo, da bo naš predsednik izrazil misli vseh nas in bil najboljši tolmač naših želja in teženj. Prav zato nas je tudi ankarški komunistični ozradostil, saj je bil potrdilo naših nad, zgovorna priča novih uspehov tako naših prijateljev kot tudi nas samih na mednarodnem področju.

Za predsednikov obisk smo se zelo zanimali. In veselili prav tako. Pozornost, ki so jo državniki in turško ljudstvo izkazali predsedniku Titu, je bila očiti izraz medsebojnega prijateljstva in spoštovanja. Od tistega hipa, ko je »Galeb« vrgel sidro v carigradskem pristanišču, smo bili tudi mi s tovaršim Titom v Turčiji. Casti, ki so jih izkazali našemu največjemu sinu, so bile tudi naše. In z njimi tudi sprejema v Carigradu in Ankari, zdravica predsednika Bajara, svečani sprejemi, obisk v Vojaški akademiji ter mimohod enot pa vsi ti topli pozdravi turških državljanov, vojaških gojencev in mornarjev, mladeničev in deklet ter ljudstva na postajah med Carigradom in Ankarjo.

Ganile so nas tudi besede turškega tiska in radija. Nanašale so se ne samo na prijateljstvo naših dveh držav in na to, kako spoštujejo predsednika FLRJ, temveč so govorile tudi o tem, kaj pomeni tovariš Tito za jugoslovanske narode. Oglejmo si nekaj takšnih misli: »...Njegovo ljudstvo veruje vanj... Težko je najti državo, kjer bi bila poglavar in ljudstvo tako slozna. Enotnost Jugoslavije je sad te sloge.«

Obisk je bil zaključen s pomembnimi sadovi. Pozdravili so jih vsi naši narodi in narod prijateljske Turčije. Pozdravili so jih tudi v prijateljski Grčiji kot prispemek k nadaljnjemu razvoju balkanskega sodelovanja. Obisk predsednika Tita pozdravljajo po sovetu tudi vsi tisti, ki si žele miru in neopirane razvoja iskrenih mednarodnih odnosov, za katere je ta obisk pomenil bogat prispevek.

Danes bo tovariš Tito stopil na domača tla. Jugoslovanski narodi ga bodo radostno pozdravili, hkrati pa mu bodo hvalični za opravljeno delo. O tem pričajo tudi prvi radiogrami, ki jih je sprejel »Galeb« z naših ladij, ko je vozil mimo njih. To bomo pokazali tudi mi ob sprejemu predsednika Tita od Splita do Beograda. Izrazili bomo radost, ker je ponovno med nami, našo hvaličnost predsedniku za storjeno delo, ki je v prid vseh nas in v prid miru na svetu.

Stefanopulos odpotoval v Pariz

Atene, 20. aprila (Tanjug). — Danes je odpotoval v Pariz grški zunanji minister Stefanopulos. Pristvoval bo konferenci zunanjih ministrov v atlantski pakt članjenih držav. Na tej konferenci bodo določili skupno stališče pred bližnjo ženevsko konferenco. V grških uradnih krogih trdijo, da se bo Stefanopulos posebej sestal z Bidaultom, Edenom in Dullesom. Zatem bo sedem dni sodeloval pri delu ženevske konference, potem pa ga bo zamenjal stalni grški predstavnik v evropski ekonomski komisiji.

»Galeb« plove proti našim obalam

Nepozabni so vtisi s slovesa v carigradskem pristanišču

(Posebno poročilo z »Galeba« za »Borbo«) »Galeb«, 19. aprila.

Z »Galeba« je bil odhod predsednika republike od pomola Sahat-kule blizu Dolma Bahče veličasten. Približno kilometer daleč je bilo v lepem sončnem vrerju natanko videti obrise z našimi in turškimi zastavami okrašene pomola. Izobešanje zastav vrhovnega komandanta oboroženih sil na motornem čolnu »Adžar« je bilo znak, da je tovariš Tito zapustil turška tla, hkrati pa za »Galeba« znak, da je izstrelil častne salve 21 topovskih strelcev.

Častnim salvam »Galeba« so se pridružile tudi salve z jahte predsednika Bajara, ko se je »Adžar« približal. Prehod z »Adžara« na »Galeb« je bil združen z dokajšnjimi težavami, ker je močan morski tok oviral, da se ni mogel približati »Galebu«.

Predsednik Tito je sam pokazal, kaj je treba v takšnem primeru storiti. V lahkem, toda močnem skoku je preskočil z Adžara na spuščeni most z »Galeba«, čeprav je bila razdalja precej velika.

Ko je predsednik republike stopil na krov »Galeba«, je godba zaigrala turško in našo narodno himno. Potem je v spremstvu turškega zunanjega ministra Köprülüja, državnega tajnika za zunanje zadeve Koče Popovića in ostalih državnih pogledal postrojeno posadko »Galeba«.

Po majhni zakuski na ladij je sledilo slovo turških uradnih predstavnikov: ministra Köprülüja, gvernerja Carigrada g. Gkaja, generalnega tajnika predsednika republike Turčije, veleposlanika v Turčiji Aksela in drugih. To je nudilo predsedniku Titu in ostalim članom njegovega spremstva priložnost, da so se še enkrat zahvalili za izredno prisrčen sprejem prijateljske republike Turčije in njenega ljudstva.

Odhod »Galeba« in štirih naših rušilcev, ki ga spremljajo iz zaliva proti Marmornemu morju, je bil združen z velikim pomorskim ceremonielom. Vse zasidrane ladje so bile okrašene s slavnostnimi zastavami, z jahte predsednika Bajara so znova zagrmel častne salve, ko je »Galeb« plul mimo nje, z zadnjega krova pa so zadoneli zvoki obeh himen. Z ladij, ki so ob lepem nedeljskem dopoldnevu prevažale mnoge turiste, so odmevali pozdravni klici. Ljudje so mahal s klobuki, robcji in rokami.

Proti odprtemu morju sta bili postrojeni dve koloni rušilcev, obalni in veliki minonosci, minolovci in podmornice turške vojne mornarice. Ko je »Galeb« s svojimi spremstvom plul med njimi,

so na vseh teh ladjah turške vojne mornarice bile posadke postrojene k pozdravu, ko pa je plul »Galeb« mimo, so zadoneli pozdravni klici turških mornarjev »hura« in mornarji so mahal s čepicami.

Predsednik Tito je stal na krovu z državnim tajnikom Popovičem, generalnim tajnikom Vilfanom, generaloma Željcem in Sumonjo ter profesorjem dr. Lavričem in odzdravljaj entom turškega ladjevja.

Vožnja po Marmornem morju je bila mirna in udobna. Preden je »Galeb« z rušilci zavozil v Dardanele, se je od predsednika republike poslovilo častno spremstvo: turška rušilca »Gajret« in »Sultan Hisar«. Pri tem so z »Galeba« in »Gajreta« zagrmel častne salve, ki jim je sledil pozdrav posadke turških rušilcev našemu predsedniku. Ko sta turška rušilca plula mimo »Galeba«, so na naši in turških ladjah hkrati godbe zaigrale himno, katere zvoki so se pomešali z morskim vetrom ter simbolično prikazovali značaj in prijateljstvo med narodi obeh držav.

Naša vojaška letala so priletela »Galebu« naproti

»Galeb«, 20. aprila. (Tanjug). Danes ob 13.30, vtem ko se je »Galeb«, na katerem se predsednik republike vrača v domovino po prijateljskem obisku v Turčiji, bližal Jadranu, so priletela naproti letala jugoslovanskega vojaškega letalstva. Na znak z raketo z »Galeba« so letala, ki so takoj po vzletu z letališča, vzpostavila radijsko zvezo z »Galebom«, začela krožiti okrog ladje in rušilcev, ki jo spremljajo.

Zdravstvena služba je tesno povezana z delom medicinskih fakultet in srednjih medicinskih šol

Posvetovanje znanstvenih in zdravstvenih delavcev v Zveznem izvršnem svetu

Včeraj se je nadaljevalo posvetovanje o vprašanih zdravstvene službe v odboru za socialno politiko Zveznega izvršnega sveta. Razpravljali so o pripravniški službi in strokovnih izpitih uslužbencev zdravstvene stroke, o specializaciji zdravnikov, o novih zakonih s področja zdravstvene službe, o problemih domov narodnega zdravja in o samostojnem finansiranju zdravstvenih ustanov.

POTREBEN NAM JE DOBER ZDRAVNIK SPLOSNE PRAKSE

Udeleženci posvetovanja so se najdlje pomudili pri osnutku pravilnika o pripravniški službi tistih, ki po končanem šolanju prikratk pridejo v zdravstveno službo. Največ so govorili o tem, ali je potrebno, da pripravniška služba za zvanje zdravnika traja eno ali dve leti, dalje o volonterstvu v pripravniški službi in o strokovnih izpitih. Iz vse razprave lahko povzamemo, da nam je nujno potreben dober zdravnik splosne prakse. Takšnega zdravnika pa nimamo. Takšnega zdravnika v polnem pomenu besede ne morejo dati. Vsiljuje se vprašanje, kako najti izhod iz tega položaja. Dobra organizacija pripravniške službe je samo del tega posla. Po mnenju večine udeležencev posvetovanja je glavno, da pri merimo delo naših medicinskih fakultet.

DVELETNA PRIPRAVNIŠKA SLUŽBA IN STROKOVNI IZPITI

Večina udeležencev posvetovanja je bila tudi mnenja, naj bi pripravniška služba zdravnikov

trajala dve leti. Prvo leto bi delal zdravnik na bolniških oddelkih, drugo leto pa na terenu, v sektorskih ambulanzah in domovih ljudskega zdravja. Sproženo je bilo tudi vprašanje, ali naj bi diplomirani zdravniki med pripravniško službo poleg državnega opravili še strokovni izpit. Sklenili so, naj bodo za zdravniške obvezne kolokviji — izpiti iz tistih predmetov, ki jih v praksi proučujejo v posameznih bolniških oddelkih med pripravniško službo. Sklenili so tudi, da je treba dovoliti tudi volonterstvo pripravniško službo.

SPECIALIZACIJO JE TREBA VSKLADITI Z NASIMI POTREBAMI

Na posvetovanju se je razvila zanimiva razprava o problemih specializacije zdravnikov. Na začetku so udeleženci poudarjali, da je čutili na svetu močno težnjo po hiperspecializaciji in tehnicizmu, v katerih čedalje bolj pozabljajo na človeka. Ta težnja se polagoma uveljavlja tudi pri nas. Naše razmere zahtevajo, da vskladimo specializacijo z našimi konkretnimi pogoji in potrebami.

Komandir skupine kapetan Orožen je poslal »Galebu« brzovjavo, v kateri je rečeno: »Vrhovnemu komandantu tovarišu Titu — Ob Vaši vrnitvi s prijateljske Turčije sprejmite plameniče pozdrave pripadnikov jugoslovanskega vojnega letalstva.«

Popoldne se je predsednik fotografiral na palubi »Galeba« s posadko in člani jugoslovanske delegacije, ki ga je spremljala po Turčiji. Veter je postal malo močnejši, nebo se jasni.

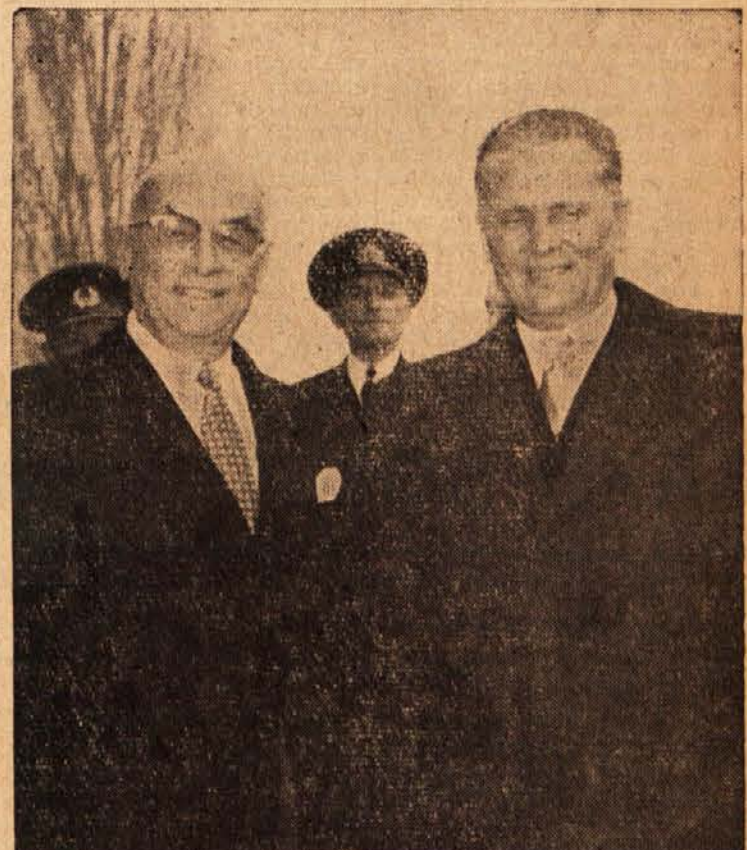
Trojno balkansko sodelovanje se širi piše pariški »France Soir«

Pariz, 20. aprila. V poročilu iz Aten ugotavlja dopisnik »France Soira«, da je balkanska vojaška zveza na tem, »da jo dejansko vzpostavijo«. Po turško-jugoslovanskih razgovorih — sodi »France Soir« — je položaj na Balkanu prišel v novo fazo. Grčija, Turčija in Jugoslavija so razširile znatno področje sodelovanja tudi na vojaškem torišču.

MARŠAL TITO STOPI DANES V SPLITU NA DOMAČA TLA

Po naglici, ki jo vidiš malone v vseh delih glavnega mesta Dalmacije, po svečanem licu tega sončnega mesta pod Marjanom, po tihem zadovoljstvu in ponosu na obrazih ljudi, ni težko sklepati, da se pripravljajo Split na veliko svečanost. Že davi se je razširila po mestu vest: jutri, v sredo, bo stopil tovariš Tito na domača tla na pomolu Proletarskih brigad. Ta vest je že sama po sebi pomenila: uredimo naše mesto, okrasimo ga z zastavami, cvetjem in zelenjem in pohitimo naproti tovarišu Titu, da mu zakličemo prisrčno dobrodošlico po srečni vrnitvi in važnem delu, ki ga je opravil v prijateljski Turčiji.

Vsi mi, ki smo pred 12 dnevi, tistega sončnega popoldneva v aprilu, doživeli radost in presečenje, ko smo s tega mesta spremlili tovariša Tita na daljno pot, vsi mi smo, videč obrise »Galeba« in rušilcev jugoslovanske vojne mornarice, po starem

Predsednik republike Turčije Djelal Bajar in predsednik FLR Jugoslavije Josip Broz-Tito

valcev Splita mu bo izrekel dobrodošlico predsednik Mestnega odbora SZDL Peter Alfirevič. »Galeb« nasproti bo odplulo iz Splita mnogo jadrnic ter manjših in večjih čolnov. Za jutrišnji sprejem maršala Tita so napovedane tudi večje skupine ljudstva iz okoliških vasi in naselij.

Niko Kadija

Brzovjarka predsednika MLO Zagreb predsedniku Titu

Predsednik MLO Zagreba Vješeslav Holjevac je poslal včeraj v imenu prebivalcev Zagreba tovarišu Titu na ladjo »Galeb« naslednjo brzovjarko:

»Vaše bivanje v prijateljski Turčiji so spremljali prebivalci Zagreba z največjim zanimanjem, sadove razgovorov s turškimi državniki pa so navdušeno sprejeli, prepričani, da pomenijo nadaljnji korak v krepljivi varnosti in neodvisnosti naše države in v utrjevanju miru na svetu.

Ko se vrate v domovino, Vas najprširneje pozdravljam v imenu vseh prebivalcev Zagreba in Vam želim nadaljnjih uspehov v Vašem naporu in važnem delu za blaginjo naših narodov in narodov v tem delu Evrope.

Predsednik MLO Zagreba
Vješeslav Holjevac

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS

Stanje dne 20. aprila 1954 ob 7: Hladnejši zrak, ki se je razširil na zahodni strani Alp v Sredozemlje, je ustvaril v Genovskem zalivu slabotno področje nizkega zračnega pritiska, katero je poslabšalo na južni strani Alp vremensko situacijo. Strujanje področja nizkega zračnega pritiska nad Karpati pa preprečuje, da bi se to trajne bistveno razširilo tudi nad naše kraje.

V Jugoslaviji je bilo danes v zahodni polovici države jasno vreme, v zahodni pa precej oblačno. Temperatura je bila ob 10 v notranjosti od 7 do 12 stopinj Celzija, ob Jadranu pa od 10 do 13 stopinj Celzija. Najnižja nočna temperatura se je gibala v Sloveniji povsod pod 0 stopinj Celzija. Najnižja temperatura je bila — 6 stopinj Celzija, in sicer v Planici, Slovenjem Gradcu in v Postojni.

Vremenska napoved za sredo, dne 21. aprila: Na Primorskem nekoliko povečana oblačnost, zlasti z visokimi oblaki, v ostali Sloveniji precej jasno vreme, čez dan krajave pooblačitve. Temperatura se bo nekoliko dvignila, ponoči tu in tam še pod 0 stopinj Celzija, podnevi nekaj nad 15 stopinj. Nevarnost snega.

Zavarovanci sprejemajo teze Zveznega izvršnega sveta

Poročilo skupščinskih anketnih komisij o sadovih ankete o vprašanih zdravstvene zaščite

V vseh naših republikah so zavarovanci sprejeli teze Zveznega izvršnega sveta in skupščinskih odborov o spremembah v dosedanjem sistemu zdravstvene zaščite. To je skupna ugotovitev vseh poročil, ki so jih skupščinske anketne komisije včeraj dopoldne predložile na skupni seji odbora za socialno politiko in ljudsko zdravje Zveznega sveta in odbora za vprašanja dela in socialne zaščite Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine, kateri je predsedovala tovarišica Lidija Sentjura.

Poročila anketnih komisij vseh republik so dopoldansko zasedanje opoldne prekinili. Seja se je nadaljevala popoldne ob 16 z obravnavanjem poročil anketnih komisij. Izkušnje, dobljene med anketo, so pomembne in koristne, je poudaril tovariš Jože

Potrč v poročilu v imenu anketne komisije, ki je prepotovala BiH. Po mnenju tov. Potrča je delo anketnih komisij politično zelo važno, ker je anketa zajela ne le strokovnjake, marveč tudi delavce iz podjetij in ostale zavarovance, članke okrajnih zavodov za socialno zavarovanje, odbornike ljudskih odborov itd. Vsi so lahko neposredno sodelovali v pripravah za novi zakon, kritizirali dosedanj sistem zdravstvene zaščite in izražali pripombe k tezam Zveznega izvršnega sveta. Brez ankete slika o stanju in problemih s področja zdravstvene zaščite ne bi bila popolna.

V vseh republikah so zavarovanci sprejeli teze z zadovoljstvom in jih tudi izpopolnili. Zlasti v industrijskih krajih so obsojali zlorabe, neupravičeno

trošenje denarja in slabo gospodarjenje s skupnimi sredstvi. Ves dosedanj sistem zdravstvene zaščite so kritizirali kot neupodoben. Tov. Potrč je zlasti poudaril predloge dveh mladih delavcev iz Banja Luke, ki sta nastopila proti težji, da bi samo zdravnikom naprtili odgovornost za zlorabe. Poudarila sta, da je treba razen novega sistema, ki naj spodbuja zavarovance, upoštevati tudi vlogo vestnih delavcev v boju proti zastarelim nazorom posameznikov, ki bi radi zlorabljali predpise in črpali iz tega koristi zase na škodo skupnosti.

V imenu anketne komisije, ki je prepotovala Slovenijo, je poročal Kemal Sejfula. V Sloveniji so bile razprave o tezah Zveznega izvršnega sveta že končane, in tudi v tej republici so zava-

rovanci sprejeli teze Zveznega izvršnega sveta. V imenu anketne komisije, ki je delala v Makedoniji, je poročal Rade Jakšić, za anketno komisijo v Srbiji dr. Jovan Čekić, za anketno komisijo na Hrvaškem Ilija Rikanović, za anketno komisijo v Črni gori pa Vlado Segrt.

Na koncu popoldanske seje je dr. Dular v imenu strokovnjakov poročal o zbiranju gradiva za osnutek zakona, kolikor se nanaša na finančno stran zdravstvene zaščite.

Seja odbora za organizacijo oblasti in uprave pri Republiškem zboru Ljudske skupščine LRS

Predsednik odbora za organizacijo oblasti in uprave pri Republiškem zboru Ljudske skupščine LRS sklicuje 3. sejo odbora, ki bo v soboto, 24. aprila, ob 9. uri v palači Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 34, II. nadstropje, soba 116.

Predlog dnevnega reda: 1. obravnavanje in sprejem poslovnika odbora za organizacijo oblasti in uprave; 2. izvolitev stalnih pododborov in določitev njihovih nalog; 3. program dela za pripravo združitve mest z okraji.

Iz tajništva
Ljudske skupščine LRS.

IZ DELA ODBOROV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

KAKO BOMO ONEMOGOČILI izkoriščanje bolniškega zavarovanja

Odbora za zdravstvo in socialno zavarovanje pri Republiškem zboru ter za vprašanja dela in socialno zavarovanje pri Zboru proizvajalcev sta z vrsto gospodarskih ukrepov dopolnila teze Zveznega izvršnega sveta o bodočem bolniškem zavarovanju

Ljubljana, 20. aprila. Predsedstvi odborov za zdravstvo in socialno politiko pri Republiškem zboru ter za vprašanja dela in socialnega zavarovanja pri Zboru proizvajalcev Ljudske skupščine LRS sta na osnovi razprav, ki sta jih odbora na skupni seji opravila pretekli teden, zbrala vse zaključke in jih poslala Zvezni ljudski skupščini. Kakor smo že poročali sta se odbora v glavnem izrazila za teze Zveznega tajništva za socialno zaščito o novi ureditvi bolniškega zavarovanja. Predvsem pa sta se postavila na načelo stališče, da ga je treba pri vsej razširjenosti in izpopolnitvi spraviti v sklad z našo materialno zmogljivostjo.

Doplačila za zdravila

Glede zdravstvene zaščite in še posebej glede zdravil za zavarovance sta se odbora postavila na stališče, da zavarovanci doplačujejo ustrezen odstotek za receptirana zdravila. Tako naj bi se onemogočilo izkoriščanje sredstev socialnega zavarovanja in preprečilo tudi kopičenje neporabljenih zdravil. Doplačila pa naj bi se računala po regresivni lestvici. Za primer navajata odbora: na recepte v vrednosti do 500 din doplačilo 40 din, v vrednosti do 1000 din 50, do 2000 din 60, nad 2000 pa pavšalno 70 din.

Ukrepi proti monopolu v proizvodnji zdravil

Domača industrija je iz trgovskih razlogov precej opustila izdelvanje domačih specialitet, ki jih je treba sedaj uvažati, ter raje izdeluje razne tonike, tinkture in celo kozmetična sredstva. Nasproti zavodom za socialno zavarovanje kot glavnim odjemalcem si je ustvarila monopolni položaj. Spričo tega odbora opozarjajo na potrebo kontrole v tovarnah, ki naj bi zavodi za socialno zavarovanje sodelovali v njihovih upravnih odborih, ter še na vrsto drugih ukrepov za sintetična zdravila, kvalitetne standarde zdravstvenih pripomočkov in dr.

Preventivna zaščita

Odbora sta se izrazila za obvezne zdravniške preglede ob sprejemu na delo, za druge sistemske preglede v industriji, za preglede vajencev in učencev, toda hkrati tudi za nadaljnje preventivne ukrepe. Izrekla sta se tudi za obratnega zdravnika in patronažne sestre v tovarnah, ki bi zavarovance nadzirali na delovnem in doma, v primeru več obratov pa za skupno organizacijo te tovarniške zdravstvene ustanove.

Posebej sta odbora opozorila na evidenco nad zavarovanci in njihovim zdravljem in za kontrolo bolnikov, izvajanje sankcij, ki so jih zavodi doslej prezrili, ter se delno v ta namen izrekla za uvedbo zdravstvenih knjižic za zavarovance in njegove svojce.

Potne dnevnic in hranarina

Potne dnevnic bolnikov naj bi se določile na 200 din namesto 400, kakor jih predlagajo teze o bolniškem zavarovanju. Osnova za hranarino pa naj bi bilo trimesečno povprečje zavarovancev dejanske plače, de pa splošno prejemki po tar, pravilniku. V prvem mesecu bolezni naj bi znašala 80% te osnove. Za prve 3 dni naj

bi se razen v izjemnih primerih sploh ne izplačevala in za prvih 7 dni naj bi hranarino poravnala podjetja, za poškodbe in bolezni, nastale pri delih izven podjetja, naj bi zavodi dejansko zahtevali povračilo svojih datatev, v primerih šušmarjenja itd. pa naj bi zavarovanece celo izgubil pravico do zdravstvenega varstva. Materam obolelih otrok naj bi se za njih nego zagotovila materialna oskrba za 15 dni in le v posebnih primerih do enega meseca.

Podjetjem z manjšim številom nezgod in obolenj naj bi se ne izplačevala predlagane premije, ker bi se tako spričo nemara iztrošenega strojnega parka ali zastarele organizacije dela zapostavljala v primeri z modernimi podjetji.

Končno sta se oba odbora izrekla proti posebnemu republiškem fondu pri socialnih zavodih za razvijanje zdravstvenega varstva (gradnja ambulanz itd.), ki naj bi se raje pospeševalo iz skupnih družbenih virov, ter za obvezno dokumentacijo računov, ki jih ambulante in bolnice predlagajo zavodom za socialno zavarovanje v poravnavo za svoje storitve. b. ž.

PREDAVANJE O PROBLEMH PROIZVODNJE IN POTROŠNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V LRS

Klub ljudskih poslancev LRS vljudno vabi vse poslanece mesta Ljubljane in okolice, zvezne in republiške skupščine obeh zborov ter vse ostale, kolikor so jim dane možnosti, na zanimivo predavanje in razpravo o problemih proizvodnje in potrošnje električne energije v LRS, ki bo v sredo, 21. aprila, ob 20. uri v prostorih Kluba v Puharjevi ulici 13. Referent tovariš uring. Stojan Armič.

Pisma uredništva

Saljapin na skušnji pri Rafu Maksiču

Tovariš urednik!

Predsedničini so poslušalci radia Beograda lahko slišali glasbeno revijo veselega večera približno takšne vsebine:

Raf Maksič ima nekakšno skušnjo. Po vrsti prihajajo pevci in pojo, on pa na samosvoj način in s svojimi »komentarji« izraža zadovoljstvo ali nezadovoljstvo z njihovim petjem. Nazadnje nobenega izmed prijavljenih kandidatov ne sprejme in Raf sam zapoje p. sem, da bi pokazal, kako in kaj je treba peti.

To oddajo je bilo vsekakor treba slišati. Žal ne zato, da bi se clovek od srca nasmejal, da bi užival ob glasi in humorju, marveč da bi videl, kako daleč lahko človeka zapelje nekritični in nepremišljeno pošiljanje raznih neuhovitosti in neokusnih šal v eter na račun vsega, kar si moreš misliti: oddajo je bilo treba slišati, da si se prepričaš, kako zelo je primitivno pod krinko humorja razpredel svoje mreže nad posameznimi oddajami radijske postaje.

Pred Rafu Maksiča stopi na pr. tudi sam Saljapin. »Ti si menda rojak Mike primaša, ki ga kličejo Saljapin.« Približno s tem besedami sprejme Raf velikega umetnika. Ko Saljapin zapoje (slišati je njegov glas z gramofonske plošče), je Maksič nezadovoljen in nazadnje mu pravi, da ima sicer dober glas, nima pa posluha in da bo Miki primašu žal, ko mu sporoči, kako se je njegov »rojak« na skušnji odrezal. Ko neka umetniška poje nekakšne variacije, komentira Raf to približno takole: »Menda ji je slabo« ali »Ta pa poje, ko da je pogoltnila piščalko.« Ko dve pevki po-

jeta v duetu, zahteva, naj najprej zapoje ena, potem pa še druga, da se ne bi »prepirali« in podobno. Nič bolje se ni godilo pred Rafom Tinu Rossiju in vsem drugim, ki so prišli k njemu na skušnjo.

Kot zaključek te »glasbene revije«, kot njen fortissimo je prišla poanta o tem, kako in kaj je treba peti. To pokaže zbranim kandidatom na skušnji sam Raf Maksič. Zapoje nekakšno pesmico s tistimi že znanimi stihji, ki nimajo nobenega smisla, ne logike, ki pa naj bi bili duhoviti, kakor na pr. pelje se z vozom, za njim pa gre čiza peš, ali kupi mi mama dežnik, da ne bom hodil bos itd. Vse v tem duhu.

»Ko se boste naučili peti tako,« pravi Raf, »pa pridite spet na skušnjo.«

Znano je, da so si prav radio Beograd, oziroma glasbeniki te radijske postaje mnogo prizadevali, da bi pravo, resnično glasbo kot umetnost, kot doživetje in ustvarjalnost, približali čim večjemu številu ljudi, da bi jo razumeli in uživali. In v tem prizadevanju so dosegli lepe uspehe. Zato je res nezasmehljivo, kako je mogoče dopustiti takšno vulgarizacijo glasbe in konec koncev tudi teh naporov v takšnih oddajah, ki jih ljudje morajo najraje poslušati, ki jih spremlja in pričakuje največje število prav tistih poslušalcev, ki naj bi jim nudile mnogo veselja, da bi razumeli glasbo in jo uživali. Tako se bodo strinjali z Rafom Maksičem, da so tisti, v stihjih povedanih in neokusni dovtipi ter tiste primitivne pesmice prava glasba in tisto, kar bi se morali naučiti in vedeti.

Vanja Kraljević, novinarka, Beograd

DNEVNA KRONIKA

Strokovnjaki za turizem OZN v Sloveniji

Ljubljana, 20. aprila

Jutri bosta prispela v Portorož dva strokovnjaka iz odbora za tehnično pomoč organizacije Združenih narodov, ki se mudita v naši državi že približno en mesec. Namen njunega obiska je proučiti pogoje naših gostinskih obratov in ugotoviti potrebe turizma. En član te komisije je po rodu Belgijec in deluje na področju pospeševanja turizma, drugi, Holandec, pa je strokovnjak za turistične propagande. Iz Portoroža bosta člana odbora za tehnično pomoč organizacije Združenih narodov odpotovala v Postojno, kjer si bosta ogledala kraško jamo, nato pa 24. ali 25.

krenila v Ljubljano. Tu si bosta med drugim ogledala 1. jugoslovansko vinski razstavo, nakar bosta odpotovala za nekaj dni na Gorenjsko.

Etiopska vojaška delegacija v Zagrebu

Etiopska vojaška delegacija, ki se mudi v naši državi kot gost JLA, je danes popoldne prispela v letalno iz Sarajeva v Zagreb. Med dva dni trajajočim obiskom v Zagrebu bodo člani etiopske vojaške delegacije obiskali artilerijsko šolo, vojaško podjetje, neko tankovsko enoto in tovarno »Rade Končar«.

Delegati bodo iz Zagreba odpotovali na obisk v LR Slovenijo.

Predstavniki Zveze študentov Jugoslavije bo sodelovali na kongresu francoskih študentov

Predstavniki Zveze študentov Jugoslavije bo sodeloval na kongresu nacionalne zveze študentov Francije od 22. do 25. aprila v Toulouseu. Naša študentska zveza bo zastopala na kongresu francoskih študentov član centralnega odbora Zveze študentov Jugoslavije Jakša Bučević.

Novi bankovci po 100 din

Beograd, 20. aprila. Z odlokom guvernerja Narodne banke FLRJ bodo prišli novi 100-dinarški bankovci v obtoč 26. aprila t. l. Sedanji 100-dinarški bankovci bodo še v obtoku kot zakonito plačilno sredstvo.

Kamnik vključen v avtomatsko telefonsko centralo

Ljubljana, 20. aprila

Danes je začela delati v Kamniku nova avtomatska telefonska centrala, ki bo kaj kmalu vezana na avtomatsko telefonsko centralo v Ljubljani. Centrala spada v sistem avtomatskega telefonskega omrežja Gorenjske in bo povezana s središčem republike. S tem bo iz kateregakoli telefonskega aparata v Kamniku, oziroma na Gorenjskem možno govoriti s katerimkoli telefonskim naročnikom v Ljubljani, ali obratno, brez posredovanja medkrajevne centrale, kot je to zdaj. K. M.

Notranja gospodarska krepitev — osnovna naloga kmetijskih združenj

Celje, 20. aprila. Nad 200 združnikov — delegatov kmetijskih združenj in državnih posestev se je danes zbralo na III. letni skupščini Okrajne zadrzne zveze Celje.

Trdimo lahko, da so se kmetijske zadrzne na območju celjskega okraja v minulemu letu gospodarsko dokaj razvile in utrdile. Iz leta v leto postajajo pomembnejši činitelji nadaljnje razvoja in utrjevanja socialističnega kmetijstva na vasi.

V 73 kmetijskih in treh delovnih združenjih je 15.745 članov; 11.125 moških, 4602 ženski, kar kaže, da se ženske vse prenašo vključujejo v socialistično kmetijsko proizvodnjo. V 2.399.000.000 din letnega prometa v kmetijskih združenjih je bilo ustvarjenega 118.950.000 din čistega dobička. Dobri dve tretjini dobička so nastali iz lesni odseki 79% skupnega dobička so kmetijske zadrzne prispevale v sklad za gospodarski razvoj zadrzne. Za gospodarski razvoj kmetijskih zadrzne je bilo lani porabljenih skupaj 578.000.000 investicij ali za 270 odstotkov več kot v letu 1952. V glavnem so jih porabili za razvoj hmeljarstva v Savinjski dolini, za melioracije in nakup kmetijskih strojev. Po mehanizaciji je celjski okraj prvi v naši državi. Kmetijske zadrzne in državna posestva imajo vsega skupaj nad 3000 raznih kmetijskih obdelovalnih strojev, ki pa žal niso dovolj izkoriščeni. Nezadostno so izkoriščeni traktorji zlasti zato ker zadrzne nimajo dovolj praktičnih priključnih strojev. Zaradi takih pomanjklivosti so strojni odseki, ki jih je v okraju 50, imeli izgubo. Raznovrstni drugi odseki so v glavnem dobro delali, razen pospeševalnih v obsoletnem, kozjanskem in laškem kraju.

Lep napredek je bil dosežen v hmeljarstvu. Površino hmeljišča so lani povečali za 74 ha, tako da je sedaj v Savinjski dolini 1992 ha hmeljskih nasadov. Lani so pridelali 16.787 metrikov stotov hmelja. Čeprav je hektarski donos lani bil največji po vojni, bi lahko pridelali še več, če bi kmetovalci uspešno zatirali številne škodljivce. V ta namen bodo do maja dobili 50 novih motornih škroplilnic.

Med živlino razpravo delegatov se je oglašal tudi tovariš Viktor Avbelj. Zbrane zadrzne je opozoril na številne nove naloge socialističnega združništva na vasi in med drugim opozoril tudi na veliko nezorazmerje med razvitimi in nerazvitimi kmetički kraji v okraju, ki ga bo moralna komunna v bodoče vsaj delno ublažiti. F. K.

Socialistična zveza v mehanizmu komunne

MIHAILO ŠVABIC

mokratski razvoj pri nas je zmagala socializma o boju z razredno družbo in držaonkapitalističnim redom. Birokratizem smo do kraja potolkli, ni pa še posem uničen. Umika se in nastopa v novih oblikah celo v takšnih organih kakor so samouprave, čeprav niso glavnina trdnjava o boju proti birokraciji. Če torej hoče Socialistična zveza biti boj za demokracijo, mora spremljati razvoj samouprave, odkrivati in opozarjati na vse, kar je tujeja in kar se kot ostanek mnulosti pojavlja v njih.

Spremembe v družbenih odnosih so končane. Te spremembe zahtevajo vzpostavitev novih moralnih kategorij, zahtevajo nove pojme o medsebojnem odnosu ljudi, o družbeni imovini, nov odnos do skupnosti itd. Potrebne so moralne kategorije, ki bodo utrdile socialistično družbo, uredile odnose in jih branile pred tuji npljvi. Čim bolj se bodo novji moralni pojmi krepili, tem bolj bo rasla zaestna samodisciplina, tem manj bo potrebno, da država opravlja to funkcijo. Če se hoče Socialistična zveza deloonega ljudstva boriti za socializem, tedaj mora v vsakem uspehu videti sredstvo za poglobitev družbene zavesti, za vzpostavitev novih moralnih nazorov.

Vse žiljenje teče zdaj skozi komunno. Od proizvodnje, gnotnih razdeljenj o raznih samoupravnih enotah, so vendar vsi samo namembno določeni ali skladom ali

upravljanja mesta. V graditvi socializma smo že zelo napredovali, daleč za seboj smo pustili stari družbeni sistem, biše mogotce in oblastneže. Njihova dejavnost nas lahko zdaj samo še ovira, ne more pa ničesar spremeniti. Zato politično delo zdaj ni predosem v iskanju reakcionarjev, marveč pomenu boj za praktično graditev socialističnih družbenih odnosov. Ta praktična graditev pa se oblikuje o že utrjenih oblikah naših samoupravnih služb. Če naj se torej Socialistična zveza praktično bori za graditev socializma, če naj bodo njeni sestanki mesto, kjer ta politika nastaja in kjer jo kontroliramo, tedaj mora posvetiti oskrb samoupravam, njihovim problemom in nalogam.

Birokratizem se ne more več dokopati do virov gnotnih dobrin. Le-te so pod kontrolo proizvajalcev o podjetjih. Gnotne dobrine so v obliki amortizacijskega sklada, sklada za samostojno razpolaganje (o podjetjih investicijskega sklada, o mestu proračunskih sredstev, skladov socialnega zavarovanja itd.) dane komunni na razpolago, da jih upravlja prek ustreznih samoupravnih teles. Čeprav so skladi razdeljeni o raznih samoupravnih enotah, so vendar vsi samo namembno določeni ali skladom ali

komuni. Vsak primanjkljaj ali presežek v enem izmed njih je primanjkljaj ali presežek o komunni. Zato tudi vprašanje gospodarjenja z gnotnimi sredstvi ni zgolj stvar izvoljenega upravnega odbora ali tiste ožje skupine državljanov, ki ga je izvolila, marveč je to stvar ose skupnosti, osega mesta. Da ni tako, bi nastala podlaga za razvoj birokratizma o novi lokalistični obliki. Zato mora vsak državljan spremljati delo samouprave, zato mora biti samouprava jaona, dostopna o pogledu in podporžena kritiki. Če naj bo Socialistična zveza tribuna jaonega mnenja, vsako področje uprave o mestu pa resnično splošno, družbeno, javno in pod kontrolo ljudstva.

Glede na druge organizacije naj ima Socialistična zveza kot vse obsegaajo organizacija deloonega ljudstva koordinirajočo plogo. V SZDL so oclanjene mnoge družbene in množične organizacije, toda tudi njihovih zadev še nismo obravnavali. To nikakor ni grobo omejevanje o posle teh organizacij in komandiranje. Na prvem in na drugem področju pa mora SZDL najti torišče svojega dela, a kar se tiče vsebine, so te organizacije in ustanove polne različnih prečih problemov, kakor je žiljenje, ki teče po teh kanalih, polno problemov, težav in nalog. Delo Socialistične zveze naj združi in oskldati stle, ki bodo naloge izpolnjevale.

Skratka, glavna naloga naših organizacij je: otresti se predavanj kot izključne ali pretežne oblike dela in se o posvetovanji in drugim sredstvi lotiti problemom samouprav ter oskldati delo družbenih organizacij na podlagi boja za socializem.

(Iz referata »O mestu Socialistične zveze o komunni na mestni konferenci Socialistične zveze Beograda.)

DALJNOVZHODNI PROBLEMI IN ZENEVSKA KONFERENCA (II)

Vplivna področja - agresija

V znanem govoru z dne 29. marca o daljnovezhodnih problemih, s katerim je ameriški minister Dulles sprožil tudi vprašanje »združene akcije« proti Kitajski, je omenil nekatere zanimive podrobnosti iz odnosov med ZDA in SZ med drugo svetovno vojno. Te podrobnosti resda niso neznane, toda njihova razlaga je nova in zanimiva.

Dulles se pritožuje čez SZ, da ni izpolnila obveznosti, ki jih je Stalin prevzel s sporazumom v Jalti februarja 1945. Po Dullesovem mnenju je »Velika Britanija in ZDA s tem sporazumom sankcionirale prevladujoči sovjetski vpliv v centralni Evropi«, v zameno za pozicije na Daljnem vzhodu pa je »SZ obljubila, da bo podprla nacionalno vlado Kitajske«. Ko pa je dobila, kar je hotela, nadaljuje Dulles, je sovjetska vlada začela podpirati »kitajski komunistični režim in njegove napore, da bi strmoglavila nacionalno vlado«.

Zakaj pravzaprav gre?

Po tajnem jaltsem dogovoru je dobila SZ:

1. status quo v Zunanji Mongoliji (ljudski republiki Mongoliji),
2. vse pravice carske Rusije, »poteptane z zahrbtnim napadom« Japonske leta 1904: a) južni del Sahalina in sosedne otoke; b) internacionalizacijo trgovskega pristanišča Dajrena oziroma obljubo, da bodo zagotovljene »prevladujoče koristi SZ v tem pristanišču; c) najem Portathura kot pomorskega oporišča SZ; d) ustanovitve skupne sovjetsko-kitajske družbe za skupno upravljanje mandžurske železnice, ki omogoča dohod do Dajrena, in 3. Kurilske otoke.

SZ pa se je zavezala, da bo s Cangkajškom sklenila pogodbo o prijateljstvu in zvezi, da bo Cangovi vladi nudila oboroženo pomoč in da bo po kapitulaciji Nemčije posegla v vojno proti Japonski.

Ta dogovor je bil uzakonjen že avgusta 1945 s pogodbo med Moskvo in Cangkajškom. Čang je priznal status quo Mongolije, položaj direktorja uprave madžurske železnice je dal sovjetskemu državljanu, položaj komandanta pristanišča v Dajrenu je tudi prepustil sovjetskemu državljanu, kakor je dobila SZ tudi polovico vseh pristaniških naprav za dobo 30 let. V Port Athuru je SZ dobila pravico, da ima tam vojsko, mornarico in letalske sile.

Tudi SZ je konkretizirala svoje obveznosti nasproti Cangkajšku s tem, da se je zavezala, da bo moralno in v vojnimi potrebščini podprla »v celoti nacionalno vlado kot centralno vlado Kitajske«.

Moralna podpora bankrotni Cangkajškovi vladi v trenutku, ko so kitajski komunisti vezali na svoji fronti 80 odstotkov japonskih okupacijskih sil in ko so se ob posredovanju Američanov pogajali s Cangkajškom o koalicijski vladi v pričakovanju, da bo Moskva podprla njihove že tako skromne zahteve, je pomenilo zasadi ti nož v hrbet kitajskim komunistom in še enkrat izdati kitajsko revolucijo. Šele po pogodbi, sklenjeni v Moskvi, se je ameriški generalu Harleyu poverilo, da je s svojim letalom osebno pripeljal Mao Ce Tungu na pogajanja s Cangkajškom v Čung-kingu. Ker pa je Cangkajšek, ohrabljen s podporo Moskve in Američanov, zahteval popolno likvidacijo narodnoosvobodilnega gibanja, je Mao prekinil pogajanja, preprečil uveljavljanje sovjetsko-ameriškega dogovora na račun Kitajske in zagotovil zmago kitajske revolucije — ne samo s svojimi silami, marveč tudi ob znanem odporu Moskve in Washingtona.

Kakor je videti iz pogodbe, sklenjene v Moskvi, je le-ta dobila pozicije v Aziji, ki jih carska Rusija ni imela niti v času svoje največje ekspanzije. To velja predvsem za Zunanjo Mongolijo; status quo in »neodvisnost« dejansko pomenita priznanje sovjetskega gospodarstva v tej deželi, ki je bila več stoletij pod kitajsko suverenostjo. Po porazu na Kitajskem je Trumanova administracija spričo vprašanj in protestov kongresa v glavnem pojasnjevala to velikodušno plačilo Stalinovega pohlepa po področjih, malone življenjsko važnih zlasti za Kitajsko, z vojnimi težavami zaveznikov. Japonska je namreč povzročala ameriški vojnemu potencialu velikansko škodo. Sovjetska pomoč je bila zelo zaželena. In tako ni bilo drugega izhoda, kakor sprejeti Stalinove pogoje. To argumentacijo v glavnem še zdaj uporabljajo, čeprav je Dulles, kakor smo videli, natančneje pojasnil, v čem je bistvo dogovora.

Dulles seveda ni povedal vsega; Rusi o tem dogovoru nikoli niso črhali niti besede. Dulles namreč ne pojasnjuje, odkod ta posebna skrb Američanov za Cangkajško. Za »pojasnilo« pa zadostuje vzeti ameriško Belo knjigo o Kitajski in prebrati poročilo generala Harleyja z nekega sestanka z Molotovom in Stalinom. »Jasno je bilo videti,« pravi Rooseveltov veleposlanik Harley, »da je bil Molotov zadovoljen, da so ga vprašali za nasvet. Res je dal malo novih informacij, potrdil pa je prejšnje izjave, da bi bila njegova vlada zadovoljna, če bi ZDA prevzele gospodarsko, politično in vojaško vodstvo kitajskih poslov. Molotov je tudi jasno povedal, da se sovjetska vlada ne namerava zanimati za notranje posle Kitajske, dokler bo skušal Cangkajšek spremeniti svojo taktiko v smislu zboljšanja kitajsko-sovjetskih stikov.« (Str. 71, 72.)

Iz Harleyjevega poročila je jasno videti: prvič, da je bila vlada ZDA zainteresirana na tem, da bi imela v Cangkajškovi Kitajski gospodarsko, politično in vojaško vodstvo in drugič, da sta se bili ZDA in SZ glede kitajskega vprašanja popolnoma spoznale in da sta druga druga zaupali.

Z nepričakovano Mao-Ce-Tungovo zmago so ZDA »izgubile« vse, kar so bile dobile s sporazumom z Moskvo. Na drugi strani je SZ v glavnem ohranila svoje pozicije. Za Washington je pomenilo to izgubo ravnotežja in predmet velike zaskrbljenosti tembolj, ker se je ameriški vladi spričo nekaterih ne zmeraj ne-utemeljenih ukrepov pekinške vlade, zdelo, da je ne le izgubila »vodstvo« v »svojem« delu Kitajske, marveč da je SZ dobila še ta del. Vlada ZDA se s takšnim položajem ni sprijaznila in iz tega nezadovoljstva se je razvilo tisto, kar je najmanj v interesu ZDA (pa tudi ostalega sveta): Kitajsko je potiskala v naročje Moskve in omogočala Stalinu, da jo je izkoristil na svojih ekspanzionističnih pohodih.

Agresija na Koreji je logičen korak stalinske agresivne politike in zgovoren znak, kakšna nevarnost so pozicije, ki jih je Moskva dobila z razdelitvijo področij vpliva.

Razdelitev Koreje je izrazil primer teptanja pravice azijskih narodov do samostojnosti. Namesto da bi uveljavili svečane deklaracije treh držav o avtomatični neodvisnosti Koreje po kapitulaciji Japonske, so oborožene sile ZDA in SZ umetno razdelile to deželo in vsaka v svojem delu postavila na krmilo ljudi, ki sta jih pripeljale s seboj. V tem času, v dveh letih, se je skupna komisija ZDA in SZ zamašala s sporazumi o tem, katere demokratične sile naj organizirajo volitve. Vprašanje pa ni bilo v različnem tolmačenju pojma demokracije, marveč v hegemonizmu.

Vlado Teslić

Komisija za razorožitev ustanovila pododbor petih držav

New York, 20. apr. (Tanjug). Komisija OZN za razorožitev je sprejela predlog britanske delegacije o ustanovitvi pododbor petih držav. Naloga le-tega bo uveljaviti nalogo, ki jo je začela izpolnjevati Generalna skupščina OZN novembra lani, proučiti namreč »možnosti, kako bi našli zadovoljivo rešitev glede razorožitve«, in sicer tako glede klasičnega kot tudi jedrskega orožja za množično uničevanje. Za ta predlog so glasovale delegacije devetih držav, proti je bila delegacija SZ, delegaciji Libanona in kuomitantske Kitajske pa sta se vzdržali glasovanja.

Tako bodo zdaj v pododboru Francija, Kanada, ZDA, SZ in Velika Britanija. Prvi sestanek pododborja bo v petek.

DANES PO SVETU

Zavlačevanje

Miroljubna svetovna javnost je zadnji čas le malo dogodkov tako toplo pozdravila kot sklep o sklicanju razorožitvene komisije OZN.

Razloge tega pritrjevanja moramo iskati v dveh bistvenih dejstvih: 1. Sestanek razorožitvene komisije je pomaknil z mrtve točke, vsaj formalno, nadvse pomembno vprašanje, na katerem je zainteresirano celotno človeštvo; 2. pozitivno je bilo dejstvo, da se je razprava o razorožitvenem vprašanju vrnila v okviru OZN, ki se je v zvezi s težavami in delnim neuspehom uveljavila kot najbolj reprezentativna organizacija velike večine človeštva.

Komisija je imela že več sej, ki pa so bile doslej žal brezuspešne. Člani komisije niso našli skupnega stališča glede sestave pododborja. Ki naj bi pripravil konkretne predloge za razorožitev. Čeprav so se pred zasedanjem komisije govorili o tem, da bodo v pododboru predstavniki Velike Britanije, Francije, ZDA, SZ in Kanade, in če tudi Sovjeti niso prejele navedenih taktičnih kombinacij, je Višinski, kakor je že znano, vztrajal na zahtevi, da bi bile v pododboru tudi LR Kitajske, Indija in ČSR.

Ne glede na to, ali so se nekateri drugi razlogi za to zahteva, pa je očitno, da sovjetska delegacija vnovič načelno vprašanje, ki je v bistvu vprašanje postopka in s katerim odlašajo začetek resničnega dela v tem novem telesu, ki naj bi razrešila v kratkem času predložilo svoja priporočila Generalni skupščini OZN.

Pododboru ni treba sprejeti nobenega sklepa, saj sodi to v pristojnost Generalne skupščine. Pripravi mora samo snovna predložila predvsem o vprašanju nadzorstva in preprečitve atomskega orožja. Ker pa so v njem tisti, ki imajo v tej atomski tekmi glavno vlogo, bi lahko izpolnili svoje naloge tudi v sestavi, ki ga predvideva predlog britanske delegacije v razorožitveni komisiji. Prav tako je govorilo, da tega vprašanja ne bi urežili s kakršnokoli sestavo pododborja, če ZDA in ZSSR, od katerih je prvotno odvisna razorožitvenost, ne bi pokazala svoje pripravljenosti, da bi vsaj načelno odprta vprašanja.

Nemara bodo na delo razorožitvene komisije vplivali tudi razgovori — n. pr. ženevska konferenca ali tajni ameriško-sovjetski razgovori o nadzorstvu nad atomsko energijo.

Vsekakor bi bilo dobro, če bi komisija dosegla vsaj skromne sadove, ki bi opravičili upanje v zvezi z obnovo njene dejavnosti.

G. Altman

ZAHODNA NEMCIJA

Predlogi sovjetskega visokega komisarja

Bonn (Tanjug). Sovjetski visoki komisar v Nemčiji Semjonov je ponovno predlagal, naj bi ustanovili splošno nemško komisije za reševanje običajnih gospodarskih, upravnih in kulturnih vprašanj; vseh tudi vprašanje prometa med obema deloma Nemčije. Ti odbori bi bili sestavljeni iz uradnih predstavnikov panskovske vlade, delali bi samostojno, okupacijske države pa bi jim samo pomagale.

ZDA

Knowlandova izjava

Green Rapids (Michigan) (AFP). Vodja republikanske večine v ameriškem senatu Knowland je večerjavno izjavil, da se bodo debate v zvezi s sporom med Mc Carthyjem in vojsko najbrž začele v četrtek. Pododbor še ni določil, ali bodo Mc Carthyju dovolili, da zaslišuje priče.

JAPONSKA

Jošidova vlada ne bo odstopila

Tokio (AFP). Predsednik japonske vlade je po konferenci s tožili sklenil, da njegova vlada ne bo odstopila. Na tej konferenci so razpravljali o morebitnih posledicah sodnih postopkov zoper liberalna pravka Ikedo in Sata, ki sta kompromitirana v aferi glede pomorskih ladjevalnic. Jošida bo skušal krizo japonske politike rešiti z običajno prenosno vlado.

IRAN

Angleska bo ostala uradni jezik

Karachi (AFP). Muslimanska liga, ki ima absolutno večino v pakistanski ustavodajni skupščini, je sklenila, da bo anglesčina ostala za prihodnjih dvajset let uradni jezik v Pakistanu.

AVSTRALIJA

Novi tajnik CK RDP

Varšava (AFP). Romunska časopisna agencija poroča, da je na včeršnjem plenumu CK Romunske delavske partije izvolil za svojega prvega tajnika Georgiu Apostola. Le-ta je na čelu partije zamenjal predsednika vlade Georgiu Dela, ki je izjavil na včeršnjem sestanku, da zapušta položaj generalnega tajnika, funkcijo, ki so jo tudi sicer ukinili in namesto nje vzpostavili položaj prvega tajnika CK.

Na plenumu CK so tudi sklenili »zaradi krepitve kolektivnega vodstva« ustanoviti sekretariat, v katerem bodo štirje člani, ki niso v vladi.

VELIKA BRITANIJA

»Times« komentira politične razmere v Egiptu

London (AFP). Davišnji »Times« komentira najnovejši politični položaj v Egiptu in sodi, da je prišlo do sprememb v vrhovnem vodstvu egiptovske vojske zaradi Nagibove neupornosti.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politikov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

IRAN

Tajni razgovori

Teheran (Reuter). Včeraj so se v Teheranu začeli tajni razgovori med

NOVI DOGODKI V ZVEZI Z AFERO PETROV

Tudi žena Petrova zaprosila za azil

Okoli 2000 ljudi jo je skušalo na sidnejskem letališču ugrabiti iz rok njenih spremljevalcev

Sidney, 20. aprila (AFP). V nedeljo zvečer je na sidnejskem letališču prišlo do hudih incidentov, ko je Evdokija Petrova, uslužbenka sovjetskega veleposlanstva in žena sovjetskega diplomata Petrova, ki je nedavno zaprosila avstralske oblasti za azil, prišla na letališče, da bi odpotovala prek Zürichja v Rusijo. Evdokija Petrova je prišla tja v spremstvu drugega sekretarja sovjetskega veleposlanstva Kislicina in dveh sovjetskih kurirjev.

Okrog 2000 ljudi je sprejelo na letališču Petrovo in njene spremljevalce. Protestirali so proti njenemu odhodu v SZ, trčali da želi ostati v svobodni državi v Avstraliji. Mnogi so jo hitro prebrali politični kordona in vdrli na letališče sami ter skušali zadržati Petrovo. Dva Rusi, ki sta jo trdno držala za roke, in policaji so skušali zavrniti množico, da bi se lahko prebrl do letala. Pozvali so tudi gasilce. Le-tem se je končno posretilo množico odstraniti. Šele tedaj je letalo lahko vzletelo.

VELIKA BRITANIJA

»Times« komentira politične razmere v Egiptu

London (AFP). Davišnji »Times« komentira najnovejši politični položaj v Egiptu in sodi, da je prišlo do sprememb v vrhovnem vodstvu egiptovske vojske zaradi Nagibove neupornosti.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politikov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

IRAN

Tajni razgovori

Teheran (Reuter). Včeraj so se v Teheranu začeli tajni razgovori med

Oster boj med demokratsko in narodno republikansko stranko

Demokratski predstavniki poudarjajo, da so v štirih letih dosegli vrsto uspehov, republikanska stranka pa obljublja med drugim delavcem pravico do stavke in rešitev nekaterih socialnih vprašanj

Carigrad, 20. aprila (Tanjug). Predvolilna kampanja v Turčiji se je tni zelo razmahnila. Predsednik vlade in voditelj demokratske stranke Menderes, predsednik Velike narodne skupščine Koraltan in finančni minister Hasan Polatkan so odpotovali včeraj v Anatolijo, kjer bodo imeli v imenu demokratske stranke nekaj predvolilnih govorov. V predvolilno kampanjo bodo posegli tudi vsi ostali ministri.

Predsednik narodno-republikanske stranke Ismet Ineni želi daljši nastop na predvolilnih zborovanjih v raznih delih Turčije. Predvolilni boj se bje dejansko med njima dvema glavnima strankama — demokratsko in narodno republikansko — medtem ko so ostale stranke veliko manj pomembne.

Na volitvah 2. maja bodo za nadaljnja štiri leta izvolili 541 narodnih poslancev Velike narodne skupščine, ki bo zatem iz svojih vrst izvolila predsednika republike. Na zadnjih volitvah maja 1950 je zmagala z veliko večino demokratska stranka in tako napravila konec 27-letni vladi narodno republikanske stranke.

Demokratski predstavniki poudarjajo, da so v štirih letih, odkar so na krmilo, dosegli vrsto uspehov na področju notranje in zunanje politike: narodni dohodek se je povečal, zgradili so novo industrijo,

mehanizirali kmetijstvo, povečali proračun na javna dela in dosegli pomembne uspehe na kulturnem in zdravstvenem področju. Razen tega poudarjajo, da bo zakon o dajanju koncesij tujim družbam za izkoriščanje nafte in zakon o investicijah tujega kapitala, ki so ju nedavno izglasovali, omogočil hitrejši razvoj turškega gospodarstva. Na zunajpolitičnem torišču poudarjajo demokrati kot svoj uspeh pristop k atlantskemu paktu in nadaljnjo utrditev sodelovanja med državami ankarkega sporazuma.

Glavni napadi voditelja narodno republikanske stranke Inenija so naperjeni zoper zakon o petroleju in zakon o investicijah tujega kapitala. Kar pa zadeva zunanjo politiko, imata stranki v glavnem podobno stališče.

Republikanska stranka obljublja v programu med drugim delavcem pravico do stavke in rešitev nekaterih drugih socialnih vprašanj. Sindikati so v Turčiji še v povojih. Njihovo dejavnost omejuje zakon, ki jim prepoveduje vsakršno politično dejavnost in odreka pravico do stavke in do sklepanja kolektivnih pogodb.

V demokratskih krogih so optimisti glede izida volitev. Neodvisni carigrasjski časnik »Hurijet«, katerega dnevna naklada znaša okrog 150.000 izvodov, je na anketi med svojimi bralci sprejel okrog 60.000 odgovorov, od tega se je 49.000 opredelilo za demokratsko stranko. Vendar tu sodijo, da so se možnosti republikancev nekoliko povečale. V zvezi s tem opozarjajo na veliko udeležbo pristahev republikanske stranke na predvolilnih zborovanjih.

POZIV GOSPE PANDIT

New Delhi, 20. apr. (Tanjug). Predstavnica Generalne skupščine OZN gospa Pandit se je zavezala za to, da bi mobilizirali svetovno javnost v prid miru in izjavila, da ne vidi »zakaj ne bi Indija povedla tudi svoje sosede

skih predsednikov v tem oziru koristna.

Glede ostalih perečih vprašanj je poudarila, da bodo vprašanje vodilke bombe obravnavali v Komiteju za razorožitev, »kasneje pa ga bo moč sprožiti tudi v Generalni skupščini in sicer na pobudo ene izmed članic OZN«.

NOVI DOGODKI V ZVEZI Z AFERO PETROV

Tudi žena Petrova zaprosila za azil

Okoli 2000 ljudi jo je skušalo na sidnejskem letališču ugrabiti iz rok njenih spremljevalcev

Sidney, 20. aprila (AFP). V nedeljo zvečer je na sidnejskem letališču prišlo do hudih incidentov, ko je Evdokija Petrova, uslužbenka sovjetskega veleposlanstva in žena sovjetskega diplomata Petrova, ki je nedavno zaprosila avstralske oblasti za azil, prišla na letališče, da bi odpotovala prek Zürichja v Rusijo. Evdokija Petrova je prišla tja v spremstvu drugega sekretarja sovjetskega veleposlanstva Kislicina in dveh sovjetskih kurirjev.

Okrog 2000 ljudi je sprejelo na letališču Petrovo in njene spremljevalce. Protestirali so proti njenemu odhodu v SZ, trčali da želi ostati v svobodni državi v Avstraliji. Mnogi so jo hitro prebrali politični kordona in vdrli na letališče sami ter skušali zadržati Petrovo. Dva Rusi, ki sta jo trdno držala za roke, in policaji so skušali zavrniti množico, da bi se lahko prebrl do letala. Pozvali so tudi gasilce. Le-tem se je končno posretilo množico odstraniti. Šele tedaj je letalo lahko vzletelo.

AVSTRALIJA

Nota sovjetskemu veleposlanstvu

Canberra (AFP). Predsednik avstralske vlade Robert Menzies je poslal uradno noto sovjetskemu veleposlanstvu v Canberra. V noti so razložene okoliščine, v katerih je gospa Petrova, žena bivšega tretjega tajnika veleposlanstva, zaprosila v Avstraliji za azil. Petrov je že poprej zaprosil za azil in dal avstralskim oblastem podatke o sovjetski obveščevalni službi v Avstraliji.

POLJSKA

Novi tajnik CK RDP

Varšava (AFP). Romunska časopisna agencija poroča, da je na včeršnjem plenumu CK Romunske delavske partije izvolil za svojega prvega tajnika Georgiu Apostola. Le-ta je na čelu partije zamenjal predsednika vlade Georgiu Dela, ki je izjavil na včeršnjem sestanku, da zapušta položaj generalnega tajnika, funkcijo, ki so jo tudi sicer ukinili in namesto nje vzpostavili položaj prvega tajnika CK.

Na plenumu CK so tudi sklenili »zaradi krepitve kolektivnega vodstva« ustanoviti sekretariat, v katerem bodo štirje člani, ki niso v vladi.

VELIKA BRITANIJA

»Times« komentira politične razmere v Egiptu

London (AFP). Davišnji »Times« komentira najnovejši politični položaj v Egiptu in sodi, da je prišlo do sprememb v vrhovnem vodstvu egiptovske vojske zaradi Nagibove neupornosti.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politikov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

IRAN

Tajni razgovori

Teheran (Reuter). Včeraj so se v Teheranu začeli tajni razgovori med

mehanizirali kmetijstvo, povečali proračun na javna dela in dosegli pomembne uspehe na kulturnem in zdravstvenem področju. Razen tega poudarjajo, da bo zakon o dajanju koncesij tujim družbam za izkoriščanje nafte in zakon o investicijah tujega kapitala, ki so ju nedavno izglasovali, omogočil hitrejši razvoj turškega gospodarstva. Na zunajpolitičnem torišču poudarjajo demokrati kot svoj uspeh pristop k atlantskemu paktu in nadaljnjo utrditev sodelovanja med državami ankarkega sporazuma.

Glavni napadi voditelja narodno republikanske stranke Inenija so naperjeni zoper zakon o petroleju in zakon o investicijah tujega kapitala. Kar pa zadeva zunanjo politiko, imata stranki v glavnem podobno stališče.

Republikanska stranka obljublja v programu med drugim delavcem pravico do stavke in rešitev nekaterih drugih socialnih vprašanj. Sindikati so v Turčiji še v povojih. Njihovo dejavnost omejuje zakon, ki jim prepoveduje vsakršno politično dejavnost in odreka pravico do stavke in do sklepanja kolektivnih pogodb.

V demokratskih krogih so optimisti glede izida volitev. Neodvisni carigrasjski časnik »Hurijet«, katerega dnevna naklada znaša okrog 150.000 izvodov, je na anketi med svojimi bralci sprejel okrog 60.000 odgovorov, od tega se je 49.000 opredelilo za demokratsko stranko. Vendar tu sodijo, da so se možnosti republikancev nekoliko povečale. V zvezi s tem opozarjajo na veliko udeležbo pristahev republikanske stranke na predvolilnih zborovanjih.

NOVI DOGODKI V ZVEZI Z AFERO PETROV

Tudi žena Petrova zaprosila za azil

Okoli 2000 ljudi jo je skušalo na sidnejskem letališču ugrabiti iz rok njenih spremljevalcev

Sidney, 20. aprila (AFP). V nedeljo zvečer je na sidnejskem letališču prišlo do hudih incidentov, ko je Evdokija Petrova, uslužbenka sovjetskega veleposlanstva in žena sovjetskega diplomata Petrova, ki je nedavno zaprosila avstralske oblasti za azil, prišla na letališče, da bi odpotovala prek Zürichja v Rusijo. Evdokija Petrova je prišla tja v spremstvu drugega sekretarja sovjetskega veleposlanstva Kislicina in dveh sovjetskih kurirjev.

Okrog 2000 ljudi je sprejelo na letališču Petrovo in njene spremljevalce. Protestirali so proti njenemu odhodu v SZ, trčali da želi ostati v svobodni državi v Avstraliji. Mnogi so jo hitro prebrali politični kordona in vdrli na letališče sami ter skušali zadržati Petrovo. Dva Rusi, ki sta jo trdno držala za roke, in policaji so skušali zavrniti množico, da bi se lahko prebrl do letala. Pozvali so tudi gasilce. Le-tem se je končno posretilo množico odstraniti. Šele tedaj je letalo lahko vzletelo.

AVSTRALIJA

Nota sovjetskemu veleposlanstvu

Canberra (AFP). Predsednik avstralske vlade Robert Menzies je poslal uradno noto sovjetskemu veleposlanstvu v Canberra. V noti so razložene okoliščine, v katerih je gospa Petrova, žena bivšega tretjega tajnika veleposlanstva, zaprosila v Avstraliji za azil. Petrov je že poprej zaprosil za azil in dal avstralskim oblastem podatke o sovjetski obveščevalni službi v Avstraliji.

POLJSKA

Novi tajnik CK RDP

Varšava (AFP). Romunska časopisna agencija poroča, da je na včeršnjem plenumu CK Romunske delavske partije izvolil za svojega prvega tajnika Georgiu Apostola. Le-ta je na čelu partije zamenjal predsednika vlade Georgiu Dela, ki je izjavil na včeršnjem sestanku, da zapušta položaj generalnega tajnika, funkcijo, ki so jo tudi sicer ukinili in namesto nje vzpostavili položaj prvega tajnika CK.

Na plenumu CK so tudi sklenili »zaradi krepitve kolektivnega vodstva« ustanoviti sekretariat, v katerem bodo štirje člani, ki niso v vladi.

VELIKA BRITANIJA

»Times« komentira politične razmere v Egiptu

London (AFP). Davišnji »Times« komentira najnovejši politični položaj v Egiptu in sodi, da je prišlo do sprememb v vrhovnem vodstvu egiptovske vojske zaradi Nagibove neupornosti.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politikov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarnega režima pa so, videč v tem nevarnost za svoje načrte, sklenili odvzeti generalu Nagibu njegove funkcije.

IRAN

Tajni razgovori

Teheran (Reuter). Včeraj so se v Teheranu začeli tajni razgovori med

AVSTRALIJA

Nota sovjetskemu veleposlanstvu

Canberra (AFP). Predsednik avstralske vlade Robert Menzies je poslal uradno noto sovjetskemu veleposlanstvu v Canberra. V noti so razložene okoliščine, v katerih je gospa Petrova, žena bivšega tretjega tajnika veleposlanstva, zaprosila v Avstraliji za azil. Petrov je že poprej zaprosil za azil in dal avstralskim oblastem podatke o sovjetski obveščevalni službi v Avstraliji.

POLJSKA

Novi tajnik CK RDP

Varšava (AFP). Romunska časopisna agencija poroča, da je na včeršnjem plenumu CK Romunske delavske partije izvolil za svojega prvega tajnika Georgiu Apostola. Le-ta je na čelu partije zamenjal predsednika vlade Georgiu Dela, ki je izjavil na včeršnjem sestanku, da zapušta položaj generalnega tajnika, funkcijo, ki so jo tudi sicer ukinili in namesto nje vzpostavili položaj prvega tajnika CK.

Na plenumu CK so tudi sklenili »zaradi krepitve kolektivnega vodstva« ustanoviti sekretariat, v katerem bodo štirje člani, ki niso v vladi.

VELIKA BRITANIJA

»Times« komentira politične razmere v Egiptu

London (AFP). Davišnji »Times« komentira najnovejši politični položaj v Egiptu in sodi, da je prišlo do sprememb v vrhovnem vodstvu egiptovske vojske zaradi Nagibove neupornosti.

General Nagib, piše »Times«, je dovolil dobrikanje starih politikov, ki so računali, da bodo ponovno prišli na krmilo. Pristaši revolucionarn

Posledice bo čutil ves kolektiv ali jih bo to sedaj izučilo?

Zaradi deviznih prekrškov so bila letos kaznovana razna podjetja v Sloveniji skupno za nad 15 milijonov dinarjev

Ze lani je devizna inspekcija pri državnem sekretariatu za gospodarstvo LRS ugotovila, da podjetja kršijo devizne predpise kljub večjim ali manjšim denarnim kaznim, ki so bile izrečene proti posameznim podjetjem. Zato je devizna inspekcija delo razširila in je že letos ugotovila vrsto primerov, da podjetja oziroma njihovi vodilni uslužbenci niso spoštovali deviznih predpisov.

Devizni prekrški so v nekaterih primerih posledica nezadostnega poznavanja deviznih predpisov. Pogosti vzrok prekrškov je tudi pomanjkanje sposobnih uslužbencev, ki razumejo našo devizno politiko. Prav tako je nezažurna evidenca o sklenjenih zunanje trgovinskih poslih večših vzrok, da pride do deviznih prekrškov. Navadno podjetja zaradi površnosti in malomarnosti ni-

skim sankcijam. Danes se vsa podjetja tega še ne zavedajo, saj je bilo samo v letošnjem letu kaznovanih več podjetij zaradi deviznih prekrškov in je vsota letos izrečenih kazni dosegla 13.145.000 din.

PREKRŠKI, ZARADI KATERIH SO BILA PODJETJA KAZNOVANA

Zaradi ustvarjanja večjih ali manjših depozitov v tuzemstvu in uporabe teh depozitov v poslovne vrhve brez vednosti Narodne banke so bila letos kaznovana podjetja Slovenija-sadje in Litostroj v Ljubljani ter Tovarna cementa in salonita v Anhovem.

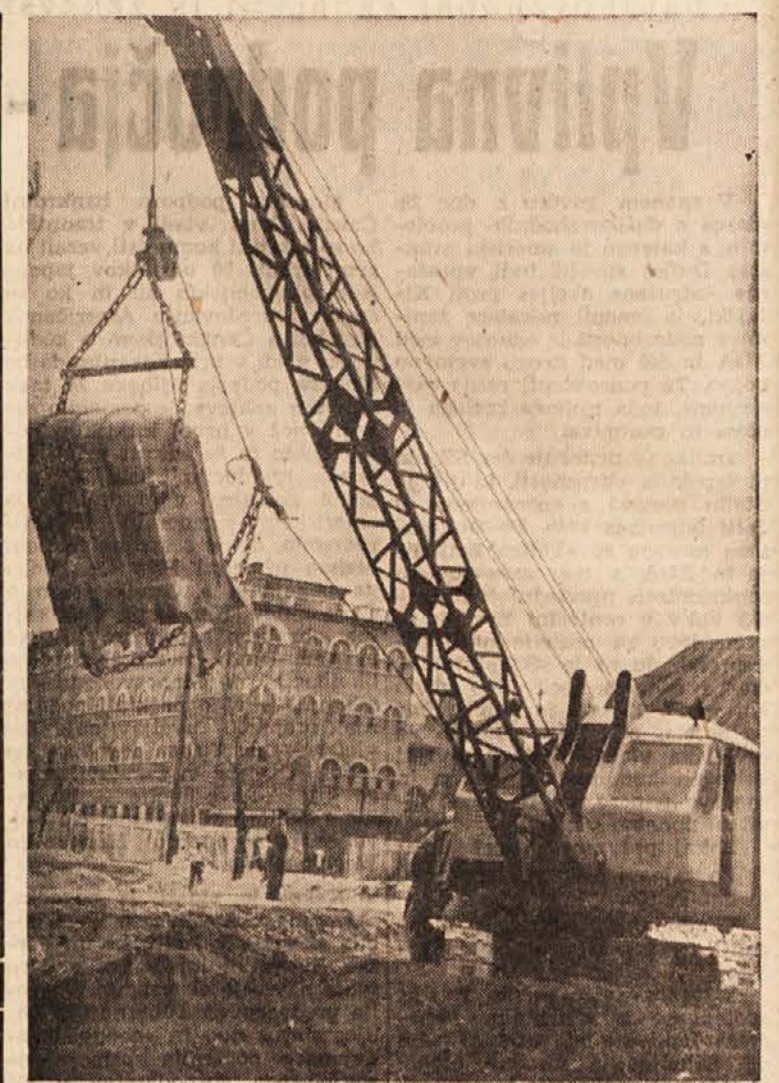
Dalje sta bili kaznovani zaradi prodaje in nakupa deviznih sredstev mimo deviznega obratnega mesta podjetji Slovenija Impeks in Slovenija-sadje v Ljubljani.

Zaradi nepravilnega vnosa protivrednosti za izvoženo blago, oziroma zaradi nepravilnega uvoza vnaprej plačanega blaga so bila kaznovana podjetja Kemerservis in Saturnus iz Ljubljane, Primorje-Eksport v Novi Gorici, Mariborska tekstilna tovarna, Impol v Slovenski Bistrici, Javor na Pivki ter Import-Eksport Jadran v Sežani.

Ker so plačala uvožene osebnih avtomobile iz namembnih skladov podjetij, so bila kaznovana podjetja Slovenija-les in Elektronabave v Ljubljani, gozdni gospodarstvi Most na Soči in Celje, Tovarna usnja Konus v Slovenskih Konjicah, Avtoprevozniško podjetje v Tolminu in Tovarna volnenih izdelkov v Majsperku.

Zaradi ostalih prekrškov so bila naposled kaznovana podjetja: Tovarna usnja v Kamniku, Tovarna usnja v Soštanju, Bombažna tkalnica v Vižmarjih, Flores v Sempetru pri Gorici in Rudnik lignita v Velenju.

Razen kazni, ki zadenejo podjetja, so bile izrečene tudi kazni petim uslužbencem prizadetih podjetij, ki morajo plačati skupaj 136.000 din kazni. Najvišja kazen, izrečena proti podjetju, znaša 3.550.000 din, najvišja kazen, izrečena proti uslužbencu, pa 50.000 din. Inž. P.

Ob Šublčevi ulici v Ljubljani so začeli pripravljati gradbišče, kjer bo stalo novo skupščinsko poslopje. Po načrtu bi se morala Ljudska skupščina preseliti v nove prostore že konec prihodnjega leta

Tudi posamezni kmetje lahko dobe investicijske kredite

Kredite bodo odobraval zadrage predvsem za plemensko živino, kmetijske stroje ter za melioracijske naprave

Zvezni izvršni svet je včeraj odobril predlog guvernerja Narodne banke glede razpisa IV. natečaja za posojila iz splošnega investicijskega sklada za pospeševanje kmetijstva na posestvih posameznih kmetov. V ta namen je določenih 2.300.000.000 din.

Na četrtem natečaju bo banka dajala investicijske kredite prek kmetijskih združenj. Banka bo porabila ta denar za kredite posameznim kmetom, seveda s pogoji, ki zagotavljajo, da jih bodo porabili neposredno za povečanje proizvodnje in jih v določenem roku odplačali.

ZA KAJ LAHKO KMETJE UPORABIJO POSOJILJO

Po pogojih, ki jih določa novi natečaj, lahko dobe posamezni kmetje kredite samo prek zadrage, in sicer v določene namene. Posojila bodo lahko dobili predvsem za ureditev sadovnjakov, vinogradov in hmeljnikov. Denar, ki ga dobe za ta dela, lahko kmetje porabijo samo za nakup sadik in drugih potrebščin ter za plačevanje storitev

gospodarskim organizacijam, ki bodo opravljale ta dela. Z izposojenim denarjem lahko kmetje kupijo plemensko, izjemoma tudi vprežno živino, dalje ročne in vprežne kmetijske stroje in orodje, ribiško orodje in opremo. Kredite bodo lahko porabili tudi za nakup opreme za melioracije (črpalke, vodovodne cevi itd.).

MERILLO KREDITNE SPOSOBNOSTI

Zadruga lahko odobri kredit posameznemu kmečkemu gospodarstvu največ do 25% celotne vrednosti zemlje, poslopij in inventarja, vse to zmanjšano za znesek dosežanih meničnih dolgov in drugih obveznosti. Posojilo ne more presegati 100.000 dinarjev. Na banko se lahko seveda obrne samo tista zadruga, ki je kreditno sposobna, to se

pravi, katere celotni dolgovi so ob vložitvi prošnje za kredit kriti z jamstvom iz deležev zadruženikov, rezervnih skladov in skladov obratnih sredstev.

KAKO LAHKO KMET DOBI KREDIT

Posamezni kmetje morajo zaprositi za kredit pri domači kmetijski zadrugi. V prošnji morajo po določbah natečaja navesti tudi obrestno mero, ki so jo pripravljani plačati, in se hkrati zavzeti, kdaj bodo posojilo vrnili. Rok ne more biti daljši od 5 let.

Zadruga organizacija, ki izpolnjuje pogoje natečaja in dobi posojilo od Narodne banke, lahko odobri kredit samo tistim posameznim kmetom, ki so razen vlozene prošnje ponudili tudi najvišjo obrestno mero, to se pravi, obrestno mero, ki se je na tečaju formalna kot mejna. Zadruga in kmetje, ki prek njih dobe kredite, so jih dolžni odplačati najpozneje v 5 letih. Zadruga kot posrednik med banko in kmeti bo dobila 1% za kritje svojih stroškov. Zadnji rok za vložitve prošnje za posojilo je 20. maj.

Špekulacije s kruhom

Delavski svet žitno-pekarskega podjetja v Nišu je nedavno zahteval od mestnega ljudskega odbora, naj vsem privatnim pekarnam v mestu prepove obratovanje. Odbor je ta predlog sprejel in priporočil izvršnemu svetu Srbije, naj izda odlok o prepovedi obratovanja privatnih pekarn v Nišu. Mestno podjetje lahko speče dovolj kruha, vendar pa je v mestu tedaj več privatnih pekav. Zdar jih je že 30. Večina je lani mnogo zaslužila. Nekateri so si kupili hiše in plačali zanje skoraj po milijon din. Zito so kupovali na trgu mnogo ceneje, kakor ga je plačevalo mestno podjetje. Pri 100 kg moke so zaslužili kakih 400 din. Po računih mestnega podjetja so zaslužili pri 100 kg kruha kakih 1200 din. Vaak dan pa speko najmanj 10.000 kg kruha. Njihov dnevni promet znaša nad 300.000 din na vsako pekarno, vtem ko je znašal lani samo 20.000 din.

Položaj privatnih pekav je mnogo boljši kakor mestnega podjetja. Mestno podjetje je lani od 305,5 milijona din prometa plačalo skupnosti za razne sklade in prispevke 33 milijonov ali 11%, privatni peki pa so plačali od 65 milijonov samo 810.000 ali 1,26%. Seveda so mnoge obveznosti do skupnosti izigravali. Če upoštevamo še higijenske razmere, se mora človek res vprašati, ali so privatne pekarnice potrebne. Privatni peki so zelo sprotno »borili« za potrošnike. Pekarne so odpirali pred določenim časom, kruh pa prodajajo na kredit »svojinim« potrošnikom.

Veni pa so en dan ali dva pekarnice nalašč zaprli, da je nastalo v mestu pomanjkanje kruha. Ljudje so začeli godrnjati na mestno podjetje, ki je začelo peči potem več kruha. Tedaj pa so privatni peki spet odprli pekarnice in nenadoma je bilo v mestu mnogo neprodanega kruha. Tako so privatni peki vzbudili med prebivalci svobodno neznanje, da so ljudje govorili, da brez njih mesta ni moč prekrbeti s kruhom.

Nekaj podobnega so storili peki tudi v Beogradu, ki peko kruh celo za mestna podjetja. Tudi v drugih mestih s privatnimi pekarnami ni vse v redu. Zlasti pomanjkljivo so v sanitarnem oziru. V Beogradu so oblasti pregledale 21 privatnih pekarn in od teh je samo ena kakor toliko v redu. Mestna podjetja v Beogradu lahko speko na dan 182.000 kg kruha, potrošnja pa znaša samo 120.000 kg. In vtem ko zmogljivost mestnih podjetij ne izkoriščajo dovolj, številni privatni pekari naraščajo. Očitno je torej, da je treba z administrativnimi ukrepi onemogočiti delo privatnim pekarnam, kjer lahko krajevna podjetja zadovolje vse potrebe.

Prvi natečaj za dopolnilna obratna sredstva

Trgovska podjetja ponudila najnižje obresti — Sedanji način licitiranja ima nekatere pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti

Rezultati prvega natečaja za dopolnilna obratna sredstva gospodarskih organizacij so marsikatero podjetje razočarali. Izkazalo se je, da so podjetja večini ponudila nižjo obrestno mero, kakor jo je Narodna banka določila na podlagi licitacije. Vsa ta podjetja pri prvem natečaju niso dobila kredita in se bodo morala udeležiti nadaljnjih licitacij, ki bodo dvakrat mesečno.

V Sloveniji so ob prvem natečaju za dopolnilna obratna sredstva podjetja dobila le okrog 30% zahtevanega zneska. Najbolje so odrezala podjetja iz področja gostinstva in turizma, ki so ob določenih mejnih obrestnih merah 6% dobila 30% zahtevanega zneska, industrija je pri mejni obrestni meri 6 1/2% dobila 10% zahtevanega zneska, kmetijstvo pa je ob mejni obrestni meri 3 1/2% dobilo 30% zahtevanega zneska. Najslabše je odrezala trgovina, za katero je bila določena razmeroma visoka mejna obrestna mera 7 1/2%, tako da je trgovina dobila le 17% zahtevanega zneska. Od 667 trgovskih podjetij v Sloveniji, ki so predložila svoje zahteve, je na tej prvi licitaciji uspelo le 56 podjetij.

NACIN LICITIRANJA OBRATNIH SREDSTEV BO TREBA SPREMENITI

Da je rezultat za trgovska podjetja tako nezadovoljiv, je v precejšni meri posledica sedanjega načina licitacije za obratna sredstva, ki ga bo treba spremeniti. To je potrdil včerajšnji sestanek predstavnikov ljubljanskih trgovskih podjetij v klubu Komunna, ki ga je sklicala Mestna trgovska zbornica. Od vseh trgovskih podjetij v Ljubljani so samo tri podjetja dobila kredit na prvi licitaciji. Vsa ostala podjetja so nudila nižjo obrestno mero, ker so pač zastopala mnenje, da bi višje obresti kvarno vplivale na oblikovanje cen v trgovini, svojo nalogo pa vidi trgovina predvsem v tem da skuša doseči znižanje cen. Govorniki so izrazili željo, da bodo podjetja pri naslednjih licitacijah prisiljena ponuditi višjo obrestno mero, če bodo hotela dobiti dopolnilni kredit za odplačilo starega kredita v treh predpisanih obrokih. Tu gre za precejšnje zneske, kajti stalni obratni kredit je v trgovini omejen na 50% povprečnega lanskega izkoriščanja kredita.

PREDSVEM JE POTREBNA REVIZIJA STALNIH OBRATNIH KREDITOV

Na sestanku je diskusija izvenela v ugotovitvi, da izvrjajo sedanje težave pri licitaciji dopolnilnih obratnih kreditov predvsem iz načina, kako so bili določeni stalni obratni krediti trgovini. Lasko povprečno izkoriščanje kredita nikakor ne bi smelo biti merilo za višino potrebnih stalnih obratnih sredstev. Tisto podjetje, ki je lani slabo gospodarilo ter zahtevalo in tudi dobilo prekomerne kredite, je zdaj nagrajeno, saj je dobilo razmeroma visok stalni obratni kredit; drugo podjetje, ki je bilo lani v svojih kreditnih zahtevah

skromnejše in je sredstva hitro obratno, pa je kaznovano, ker je dobilo le majhen stalni obratni kredit. Razen tega je bil trgovini priznan stalni obratni kredit le v višini 50% lanskega povprečnega izkoriščanja, industrija pa 30%, (nekatera industrijska podjetja, ki so imela lani nenormalno velike zaloge neprodanega blaga, kakor n. pr. tekstilna, imajo danes več stalnega obratnega kredita.

Neizgovorjena obtožba

Skozi nizka okna je lil v porotno dvorano slap sončne svetlobe. V klopih je nekaj desetih poslušalcev. Med njimi nekaj obrazov ljudi, ki nimajo kaj drugega početi, kot da se naslanjajo ob zgradbah in zgodnicah, ki prihajajo večših pred sodišče razglajane na dan. To so ljudje, ki spadajo med sodne rekvizite, tako kot klop za obtožena, prostori za sodnika, tožila in obrambo.

Obtožena je stala mirno in odgovarjala na vprašanja tako tiho, kot da izpoveduje skrivnosti, ki bi jih smel slišati samo predsednik sodišča. Pogled je imela večidel uprt v tla, le kadar ji je tožilec zastavil direktno vprašanje, je dvignila svoj razmeroma lep obraz in prav tako odgovarjala.

Kadar se je pokazalo njeno lice v profilu, je bilo določeno slišati po dvoranah šepetanje: »Tako mlada! Res, obtožena ni moglo biti več kot dvajset let. Tožilec je na dolgo govoril o krivdi, obtožena je sedela mirno, kot da vse to pripovedovanje, naglašanje in poudarjanje besed ni z njo v nobeni zvezi. Le kadar je omenil denar, omenil 180.000 dinarjev, je na pol dvignila pogled. 180.000 dinarjev... Kako se je pravzaprav začelo. Pred obtožnikinimi očmi je vse zaplesalo v nelagodnosti, podoba sodnika in prisodnika začelo so se razmikati stene porotne dvorane. Nenadoma se ji je zadelo, da ni sedel več na zatožni klopi, da ni na njej desni več človeka s črno obroh-

kakor bi ga nujno potrebovala). Da se novi sistem licitiranja spravi v pravilni tek, bo treba najprej izvršiti revizijo stalnih obratnih kreditov, in sicer tako, da se stalni kredit določi po posebnih komisijskih, upoštevajoč dejanske minimalne potrebe podjetij in potrebno hitrost obratnega sredstva. Če bodo stalna obratna sredstva primerno določena in bo zanje veljala nižja stalna obrestna mera, bo tržno oblikovanje obrestne mere za dopolnilna kredite lahko uspešneje vplivalo na omejevanje zahtev po kreditu. Kar pa se tiče same licitacije, naj vsako podjetje plača za dopolnilni kredit listo obrestno mero, ki jo ponudi, pa mejno obrestno mero. Potem bodo podjetja bolj previdna pri licitiranju obrestne mere. F. S.

Med najpomembnejšimi novostmi letošnjega novega voznega reda bo vsakega uvedla motorna brzega

vlakova na progi Ljubljana-Maribor. Z uvedbo tega vlaka bo uresničena davna želja Stajcevec, ki do sedaj tako rekoč niso imeli ugodne jutranje zveze z Ljubljano. Ta vlak bo odpeljal iz Maribora ob 6.42 in prišel v Ljubljano ob 9.24. Ker se bo ta vlak vrnil v Maribor še isti dan ob 16.43 (s prihodom v Maribor ob 13.19), bo zlasti poslovnim ljudem omogočeno, da bodo v Ljubljani lahko v enem dnevu, ne da bi bili prisiljeni prespati noč, opravili svoja službena pota. Ta vlak ima v obeh smereh ugodne zveze z Mursko Soboto, Gorjno Radgono in Prevaljami na Koroškem, saj bodo potniki v Grobelnem in Pragerskem lahko takol presedli na lokalne vlake. Ustavljal se bo le na važnejših postajah, kot so Pragersko, Grobelno, Celje, Zidani most in Trbovlje.

Za boljše zveze slovenskih krajev z morjem oziroma s Primorsko predvideva novi voznik red uvedbo motornega potniškega vlaka Ljubljana-Postojna z odhodom iz Ljubljane ob 10.00 in prihodom v Postojno ob 11.10. Ta vlak se bo isti dan vrnil v Ljubljano (odhod iz Postojne ob 15.09, prihod v Ljubljano ob 16.15). Poskrbijo pa se tiče same licitacije, naj vsako podjetje plača za dopolnilni kredit listo obrestno mero, ki jo ponudi, pa mejno obrestno mero. Potem bodo podjetja bolj previdna pri licitiranju obrestne mere. F. S.

Mnogo krajev bo dobilo boljše zveze

23. maja bo začel veljati novi železniški voznik red — S tem dnem bodo začeli voziti potniški in brzi motorni vlaki na nekaterih primorskih, štajerskih, gorenjskih in dolenskih progah

Železniška direkcija v Ljubljani je že lani nabavila v tujini 8 motornih voz, izmed katerih imajo trije (znamke OM) tudi priklopnice in bodo lahko hkrati prepeljali nad 120 potnikov. Upoštevajoč nujne potrebe, po hitri povezavi severozahodne Slovenije, Gorenjske ter Dolenske z Ljubljano ter potrebo po udobnem in hitrem prevozu domačih in tujih turistov v naše alpske kraje in na morje, je ljubljanska železniška direkcija v letošnjem novem voznem redu uvedla več parov motornih vlakov. Te nove ugodne zveze so namenjene tudi delavcem oziroma dijakom za prevoz na delo in v šole.

Med najpomembnejšimi novostmi letošnjega novega voznega reda bo vsakega uvedla motorna brzega vlaka na progi Ljubljana-Maribor. Z uvedbo tega vlaka bo uresničena davna želja Stajcevec, ki do sedaj tako rekoč niso imeli ugodne jutranje zveze z Ljubljano. Ta vlak bo odpeljal iz Maribora ob 6.42 in prišel v Ljubljano ob 9.24. Ker se bo ta vlak vrnil v Maribor še isti dan ob 16.43 (s prihodom v Maribor ob 13.19), bo zlasti poslovnim ljudem omogočeno, da bodo v Ljubljani lahko v enem dnevu, ne da bi bili prisiljeni prespati noč, opravili svoja službena pota. Ta vlak ima v obeh smereh ugodne zveze z Mursko Soboto, Gorjno Radgono in Prevaljami na Koroškem, saj bodo potniki v Grobelnem in Pragerskem lahko takol presedli na lokalne vlake. Ustavljal se bo le na važnejših postajah, kot so Pragersko, Grobelno, Celje, Zidani most in Trbovlje.

Za boljše zveze slovenskih krajev z morjem oziroma s Primorsko predvideva novi voznik red uvedbo motornega potniškega vlaka Ljubljana-Postojna z odhodom iz Ljubljane ob 10.00 in prihodom v Postojno ob 11.10. Ta vlak se bo isti dan vrnil v Ljubljano (odhod iz Postojne ob 15.09, prihod v Ljubljano ob 16.15). Poskrbijo pa se tiče same licitacije, naj vsako podjetje plača za dopolnilni kredit listo obrestno mero, ki jo ponudi, pa mejno obrestno mero. Potem bodo podjetja bolj previdna pri licitiranju obrestne mere. F. S.

motornega vlaka iz Maribora in takojšnjo zvezo v Ljubljani v pihih šestih urah pripeljal iz svojega mesta na morje. Z uvedbo tega hitrega vlaka bo nedvomno pridobila tudi Postojna s pogostejšimi obiski turistov v Postojnski jami. V obe smeri ima ta vlak postanke v Boravnici, Logatcu in Raketu.

Zaradi hitrejših in boljše povezave Gorice z zaledim in z notranjostjo bodo Primorci dobili z novim voznim redom en nov par motornih potniških vlakov, in sicer na progi Prvačina-Bohinjska Bistrica z odhodom ob 5.04 in s prihodom v Gorico ob 5.18. Ob 5.20 bo ta vlak odpeljal proti Bohinjski Bistrici, kamor bo prišel ob 7.04. Tam imajo potniki spet možnost prestopiti na lokalni potniški vlak, ki jih bo pripeljal na Jesenice ob 8.22. Ob ara teh vlakov sta med drugim namenjena za prevoz delavcev v anovsko cementarno in solarjev v kraje z gimnazijami. Taisti vlak se potem vrača iz Bohinjske Bistrice ob 7.25, kjer ima zvezo z že obstoječim lokalnim vlakom, ki odpelje iz Jesenic ob 6.25 in prispe v Gorico ob 8.45.

Prevozu delavcev in za pospeševanje turizma na Tolminskem je namenjen motorni potniški vlak z odhodom iz Gorice ob 16.48 in s prihodom v Most na Soči ob 11.33. Kraševci so s tem vlakom pridobili pomembno zvezo, saj se bodo lahko ob 8.25 odpravili iz Sežane in presedli v Gorici na toliminski vlak. Ob 11.58 se bo ta turistični motorni vlak vrnil v Gorico, kamor bo prišel ob 12.33. Kraševci bodo lahko nadaljevali pot v Sežano že ob 12.48 in bodo tujaki prispeali ob 13.57. Kdor pa bo želel potovati v Ljubljano, bo imel takojšnjo zvezo ob 14.30. Tudi Vipavci so pridobili novo zvezo, saj bodo lahko potovali ob 15.18 do Trzinca in s prihodom ob 14.54 in se z lokalnim vlakom takoj potegnili do Ajdovščine. Iz Prvačine bo potem motorni vlak ob 16.00 lahko odpeljal proti Sežani tudi potnike z Goriskega (prihod v Sežano ob 16.49), ki bodo imeli tudi ugodno zvezo z ekspresnim vlakom, ki odpelje iz Sežane ob 17.09 proti Ljubljani oziroma Zagrebu.

V smeri proti Gorici so dobili Sežanci ugodno zvezo s povratkom tega motornega voza, ki bo odpotoval ob 17.47 in prišel v Gorico ob 18.54. Za izletnike, delavce in solarje, ki se bodo namenili na Tolminsko, bo ugodna zveza motorni vlak, ki bo odpeljal iz Gorice ob 21.55 proti Podbrdu, kamor bo prišel ob 23.22. Gorenjci in Ljubljanci, ki bodo dopotovali v Podbrdo z večernim vlakom ob 23.25, bodo lahko nadaljevali svojo pot s povratkom tega vlaka v Gorico (odhod iz Podbrda ob 23.32 in prihod v Gorico ob 9.33). Tam jih bo še pričakoval potniški vlak, ki bo odpeljal iz Gorice ob 9.45 in prišel v Sežano ob 2.14 z zvezo za Ljubljano ob 3.02.

Novi železniški voznik red predvideva potem še uvedbo motornega brzega vlaka na progi Ljubljana-Jesenice z odhodom iz Ljubljane ob 16.59 in prihodom na Jesenice ob 18.37. Nova je potem še motorna zveza Jesenice z Ljubljano (odhod vlaka ob 8.37 in prihod v Ljubljano ob 9.58). Ta par motornih vlakov pa bo vozil samo v smeri (od 23. maja do 3. okt.). Tržičani bodo s uvedbo nove zveze z odhodom ob 9.37 in prihodom v Ljubljano ob 10.51 nedvomno dobili boljše povezavo z Ljubljano, Ljubljanci pa bodo lahko potovali v Tržič z motornim vlakom, ki bo odpeljal iz Ljubljane ob 7.42 in prišel v Tržič ob 9.03. Vozil bo redno, razen ob nedeljah, v doli sezona.

Med novostmi novega železniškega voznega reda srečamo potem še uvedbo motornega potniškega vlaka na progi Jesenice-Bohinjska Bistrica in prihod v Gorico ob 9.33). Tam jih bo še pričakoval potniški vlak, ki bo odpeljal iz Gorice ob 9.45 in prišel v Sežano ob 2.14 z zvezo za Ljubljano ob 3.02.

France Groznik

KULTURNI OBZORNIK

Napredek „Naše sodobnosti“ v novem letniku

Prva dvojna številka je povsem velika pozornost kritičnemu in esejističnemu delu, čeprav pri tem ni zanemarila izvirne proze in poezije. Vsekakor pa zasluži pozornost pretrpa razprava Josipa Vidmarja »Dr. France Prešeren«, ki naj bi bila »ob vrsti bolj ali manj učenih razprav naših prešeroslovcov nekakšna prenovitev ali morda poglobitev znane Stritarjeve študije o pesniku Sonetnega Venca. A razprava Josipa Vidmarja ni le prenovitev in poglobitev Stritarjeve študije, temveč samoniklo, kritično-estetsko obravnavanje Prešerenovih »Poezij«, katerih zvenenju se je Vidmar predal z vso srčno toplino, čeprav pri tem ni zatnil svojega kritičnega ušesa. Od prve pesmi do »Neiztrohnjenega srca« Vidmar spremlja pesnika kot človeka, še posebej pa kot umetnika in se z zavidičnim čutom za pravilno presojo, ki jo poizkusi s svojim »svetnim« stihom, poglubi v sleherni verz, v sleherni ton in ga uvrsti ne samo v to ali ono Prešerenovo življenjsko obdobje, ampak tudi v dobo, v kateri je kakšna pesem privedla iz pesnikovega razbolelega srca. Prešerenove, čigar poezije izenčuje Vidmar z deli evropskih duševnih velikanih, kakršni so Dante, Shakespeare, Goethe in drugi, ter

pristavlja, da je njihovo »lično delo morda obsežnejše, ni pa pretežje in v nepolnejše po svoji umetniški čistosti. Mislim, da je ta Vidmarjeva razprava ena najdragocenejših, kar so jih doslej prešeroslovcu napisali o našem najbolj tragičnem in največjem pesniku. Lado Kozak, s čigar imenom se redkeje srečujemo v naših revijah, se je spomnil Regentove sedemdesetletnice s člankom »Visoka šola Ivana Regenta«, v katerem se poglobi seznanjen z Regentovo mladostjo, ki jo je udeležil nezdruvo vzdušje žganjarnje, kamor so noč za noč prihajali italijanski in slovenski delavci, od katerih je slišal mladi Ivan prvič o književnosti in o socializmu. Sedemnajstletni fant, že zaveden socialdemokrat, je začel pisati v slovenščini iz protesta zoper italijanski šovinizem in objavil v »Rdečem praporu« svojo prvo novelico »V žganjarni«. V članku se razpiše Lado Kozak še posebej o vzrokih, ki so povzročili prav Regenta že v zgodnji mladosti tako neločljivo s prosvetnim in političnim delom, ki ga je začel v Trstu kot sin revnega pristaniškega delavca. V članku pa pograbsamo vendarle tiste tople prizadetosti, ki žehiti iz Vidmarjeve razprave.

Med polemičnimi prispevki nas pretrepa predvsem daljši članek Borisa Zihnerja »Še enkrat o naši kritiki«, kjer odgovarja Janku Kosu na njegovo kritično razpravljajo o Zihnerjevih opombah o naši kritiki, katere je objavil Zihnerl v 7-8. številki lanske »Naše sodobnosti«. Zihnerl polemizira o treh problemih, ki so, skopno naznačeni, naslednji: prvi problem je trditev, da je zlasti med mladimi kritiki neka »idejna zmeda«, iz katere se porajajo nezdruva pojmovanja in gledanja na sodobno družbo; drugi problem je pojmovanje Plehanova o književni kritiki; tretji in zadnji problem pa predstavljajo Zihnerlovi primeri, s katerimi je podkrepil svoja izjavanja in ki so za Janka Kosa »neprebrljivi ter nezadostni«. Čeprav se bo polemika še nadaljevala in bi bilo prezgodaj pisati o njej več, lahko ugotovimo že zdaj, da imata oba polemizatorja vendarle nekaj stičnih točk, dasi v glavnem Zihnerl znanstveno dosledno in s popolno kritično objektivnostjo zavrača marksatero Kosovo trditev, ki je včasih le prehuho neobjeljena in neutemeljena. Pod naslovom »Tragedija ali komedija?« poda Taras Kernauner svoje mišljenje o Salacrouju, se pravi o njegovem delu »Tak kakor vsi«, zaradi katerega se je vnela že pred časom živahna polemika. Jožetu Javoršku, ki je o delu zapisal, da je »pogovorna, ne pretirano resna drama«, stoji nasproti izjava Vladimirja Skrbinskega, ki gleda na delo kot na tragedijo ali vsaj kot na zelo resno dramo. Obe ma se pridruži že Vladimir Kralj, kateremu je »Tak kakor vsi« preprosto komedija, in Primož Kozak, ki je delo proglasil za tragedijo. Kernauner pa razvija in razvije svojo tezo, da je »Tak kakor vsi« zmes komedije in tragedije, ker sta smeh in tragika v notranjem in zunanem ravnovesju. Izvirno prozo so prispevali Ivan Bratko, Ivan Ribič in Andrej Hieng. Ivan Bratko in Ivan Ribič sta posegla po motiviko v polpreteklost, prvi v internacijo, drugi v partizane. Teško bi bilo zapisati, katero od obeh del bralca močneje pretrese in ga zadovolji, kljub mrakotnosti vzdušja, ki veje iz dela. Res pa je, da je »Teleskop« Ivana Bratke od primerjav Ribičeve »Koče nad slapom« zunanje in notranje bolj razgiban ter čustveno in razumsko bolj dojemljiv. Pri »Koči nad slapom« ima človek nehoti neljub občutek nekakšne avtorjeve nezainteresiranosti, da bi izluščil iz kopice včasih kaj nepomembnih detajlov bistvo zgodbe, kar se je posrečilo Ivanu Bratku, čeprav je »Teleskop« le odlomek iz daljšega dela. »Razpotje« Andreja Hienga, ki ga je avtor označil kot »osnutek za poglavje iz romana«, ni v skali Hiengovih objavljenih del nobeno presenečenje, nobena stopnička navzgor. In čemu tista večna mračna grozljivost, ki puhti iz sleherne njegove črtice? Čemu so vsi Hiengovi junaki sami slabši, ki jih ne preobrazijo niti kakšno pozitivno dejanje, katerih je pa pri Hiengu kaj malo? Čemu se ne nehno mučijo, da je na vsa vprašanja možno en sam odgovor: Zaradi avtorjeve poze, ki ni v bistvu nič, kot hlastanje po nečem nenavadnem, po nekem svetu, ki nam je prostorsko in razumsko mrzek in tuji. Pesmi objavljajo Lili Novy, Ada Škerl, Tone Pavček, Tit Vidmar, J. Menart je prevedel nekaj Shakespeareovih sonetov. Splošna oznaka vsega pesniškega izžvljanja v tej številki žal ne prenese velike hvale. Zlasti ne verzi Toneta Pavčka, ki se zdijo, da so vrženi na papir ob nepravilni, ko je doživljali njihov avtor le »rimano« dolgočasje, le »spleen« in z njim vred »mrliške« trenutke. Omenim naj samo še prevod Janeza Menarta, ki tudi zdaj, s Shakespeareovimi soneti, nesporno dokazuje, da zori v njem kvaliteten prevajalec, kateremu bomo zaupali lahko mirne duše še tako senzibilno liriko, še tako zapleteno pesnikavo, kakršni je Shakespeare prav v svojih sonetih. Omejeni obseg nam ne dopušča, da bi se zadrževali še ob ostalih prispevkih, ki bogato polnijo prvo dvojno številko in ki jih samo navedem. Zapisku Ferdinanda Kozaka »Ob stopetdesetletnici prve srbske vstaje« sledi kritični pretrpa Janka Kosa »Dve povesti Ivana Ribiča«; Vladimir Kralj piše o »Javnem tožilu«, Primož Kozak o »Pravljici o smehu«, Karel Dobida pa obravnava »Novo umetniško monografijo«.

Drama o dobroti in poštenju preprostega Italijana

(Ob gostovanju mariborskega SNG z igro Edvarda de Filippa »Neapeljski milijonarji«)

Igra Eduarda de Filippa »Neapeljski milijonarji«, ki jo te dni uprizarja mariborsko gledališče v Mestnem gledališču v Ljubljani, olzavnava nam dobro znano snov. Te ljudi in te značaje smo videli že v njihovih filmih in človeških tendencah, socialna kritika in vera v dobro bistvo sodobnega človeka — vse to je tisto, kar daje tej igri ali boju dramatičnega pomena, kar ji daje moč, da prestopi nemirno državno mejo, da jo s pridom in užitek gleda tudi ljudstvo, ki je bilo — prav od tega naroda v pretekli — vojni strahotno prizadeto in od katerega se še danes loči krivdina državna meja. Da, celo dobro nam dene, ko vidimo na našem odru takšno dramo, ne samo zato, ker graja fašizem in razmere med in po vojni, ampak tudi zato, ker verjame, ker navsezadnje naravnost proklamira, nevljivo umetniško proklamira — dobroto in poštenje preprostega Italijana.

»Neapeljski milijonarji« so drama o ljudeh Neaplja. O vročevrtnih, razboritih, zgovornih, premetenih in razburljivih južnih Italijanih. Igrali pa so jo umetniki z naše severne meje... Morda zaradi tega ta uprizoritev skoraj sploh ni — da se tako izrazim — disala po južni Italiji. Da se računamo; gre zato, da režiserju Frau Zitzku ni uspelo pričarati na oder južnaitalijanskega vzdušja. Ni bilo značilne kričave prepirljivosti, kjer beseda prehiteva besedo, kjer se govori mnogo in hitro, še več in še hitreje pa gestikulira kar bi moralo. Priti de izgraja zlasti v prvih prizorih drugega dejanja in tudi pozneje. Skratka — igrali so tako, da bi jih lahko imel za Mariborčane ali Ljubljance — če bi ne bili zelo dotro maskirani, ne imeli temne polti in gostih, črnih, kodrastih las... Sicer pa to sploh ni bistvo. Džstvo je v vprašanju, ali je uprizoritev povedala tisto, kar je hotel povedati njen avtor, ali nam je pravilno poglata tisto, kar v umetniški ni same nacionalno in lokalno, ampak tudi mednarodno, človečansko. Največji del tega bremena nosi nepoljanski tramvajski delavec Gennaro, ki ga v naši uprizoritvi igra Jože Miakar. To je oče precejšnje družine, od kraja pošten in čestit človek, pravi borec za poštenost, ki stoji v frontalnem spopadu z vso svojo družino in vso svoje okolice, najbolj pa z ženo, ki črnohor, zljani na debelo, ki grabi denar in bogati. Ko ga v tretjem dejanju — to je po končanem vojni — vidimo, kako je po končanem vojni — vidimo, kako je strgani italijanski uniformi umazan in zaračen (prvkar se je vrnil s fronte, kjer je bil — kakor proučujemo prizna — strahopeten — obstoji začen pred obveljenim bogatim stanovanjem in skoraj ne spozna svoje bogato opravljene žene — se skoraj spominja kakšnega kričevskega povratnika z ruske fronte in ko niti lastnega sina ne opozori, da ga pri tatvini utegne aretirati policija — tedaj se moramo spomniti na kake junake Tolstaja ali Dostojevskega. Vsekakor nenavadna, a nadvsezanimiva postava v italijanski književnosti... Jože Miakar je bil vlogi

povsem kos. Njegova igra je počasna in premišljena, brez pretiravanja, doživata, enakomerna in zlasti v zadnjem dejanju, ko Gennaro prikaže največ svoje človeške veličine in z njo tudi zmaga — resnično mojstrska. Gennaro ima svoje dvojnike po značaju; prvovsem Riccarda Spasina — v prvem dejanju solidnega uradnika, ki ga takrat še siromašna Gennarova družina časti zaradi zlikane obleke in urada — v zadnjem pa je že siromak, do česar ga je pripravila prav Gennarova žena. Zdej siromak podari togatašnji zdravila za na smrt bolno hčerko, ki jih po vsem Neaplju ni dobiti — čeprav bi takrat lahko izišli, kar bi hotel... Danilo Gorinšek mu je dal lepo, umirjeno in neprisljivo podobo. Potem je tu brigadir Giappa, Pač fašist, ki prezanja črno borzo in tave in vse, kar je takega. Mislim, da bi Janko Hočevar, tudi v prvem dejanju ne smel napraviti iz njega komedijske figure. Tista slavitna scena, ko mora Gennaro leči na črno, borzirnako blago in se delati mišiča — in ga Giappa ne aretiraj, čeprav ve, da je živ — nikakor ne burkasta scena — temveč predvsem globoko človeška; za Gennaro je tragična, dočim pokaže Giappa prav tu svojo notranjo veličino. Tako je bil Giappin značaj zmaločen že v začetku in seveda ni mogel zrasti niti pozneje v tretjem, zaključnem dejanju. Največje tezo predstave nosi pravzaprav gospa Amalia, Gennarova žena, črnohorzljanka, Majda Dobovšek. Skodnikova jo je oblikovala precej solidno, celo spretno, a vsaj tu bi si gledalec želel še več temperamenta in jezovitosti. Tudi ostale vloge so bile oblikovane solidno in sredno, dasi brez posebne invencije in večje karakterne diferenciacije. Kot posrečena figura je izstopila zlasti Mileva Zakrajškova (Adelaida), dalje Pavla Brunčkova (Assunta), Angela Jankova (Dona Peppencina), med moškimi pa zlasti Boris Brunčko (Enrico), Marjan Bačko (Federico) in Arnold Tovornik (Pepe). V ostalih vlogah so nastopili še: Mira Bedenkova, Roman Lovrač, Slavo Plevel, Janko Haberl, Nedelja Kacelnova, Mira Sardočeva in Inko Hanžič. V celoti je predstava dosegla lep uspeh, Mariborsko gledališče se s to predstavo nad vse dostojno predstavilo Ljubljani kulturo ob naši sevesni meji in pokazalo, da raste v membro umetniško ustanovo.

Boris Grabnar

Ljubljanska opera bo gostovala v Zagrebu

Zagreb, 20. apr. V okviru medsebojnih obiskov med Opero Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in Opero Hrvatskega narodnega kazališta v Zagrebu bo ljubljanska Opera 8., 9. in 10. maja gostovala v Zagrebu. Na tem gostovanju bo ansambel ljubljanske Opere izvedel Sutermeisterovo opero »Romeo in Julija«, Prokofjevo »Zaljubljen v tri oranže« in dr. Danila Svare »Slovo od mladosti«.

LEPOTA TRENTE Koča ob izviru Soče

KEGLJAŠKO PRVENSTVO SLOVENIJE ZA POSAMEZNIKE STARC PODRL 1730 KEGLJEV in osvojil prvenstvo

Maribor, 20. aprila. Danes je bilo zaključeno letošnje kegljaško prvenstvo Slovenije za posameznike v mednarodnem slogu. Odlično formo tekmovalcev najbolje dokazujejo doseženi rezultati, saj je kar 22 tekmovalcev podrl vsak po nad 1000 kegljev. Med 4 nastopajočimi je zmagal Stare iz Kranja, ki je dosegel izvrsten rezultat 1730 kegljev. Drugi je Kobal (Branik) 1715, 3. Silbar (Jesenice) 1690, 4. Gomoli (Branik) 1685, 5. Ambrožič (Kranj) 1684, 6. Karadžole (Celje) 1654, 7. Debelak (Kranj) 1652, 8. Toni (Gradis, Lj) 1647 itd. Likovnik je nastopil bolan. Z rezultatom 1597 kegljev je dosegel 23. mesto in se tako ni uvrstil med dvojsetorce najboljših, ki bodo sodelovali na državnem prvenstvu od 1. do 4. maja v Mariboru.

Pongrac hrvatski prvak

Zagreb, 20. aprila. Danes je bilo končano kegljaško prvenstvo Hrvatske. Med posamezniki je zmagal Pongrac 800 kegljev. Sledijo Katalenić 830, Marselija 845, Komba in Hladnik 887 itd.

SESTANEK UPRAVNEGA ODBORA ODOBKARSKE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Začetek tekmovalni zvezne lige - 9. maja

Odbojkarke reprezentance Grčije, Tunisa in Belgije bodo prispele v Beograd, ženske reprezentance Francije, Italije in Nizozemske pa v Ljubljano. V obeh mestih bosta v začetku julija dva velika mednarodna odbojkarška turnirja ob praznovanju 20-letnice odbojkarškega športa v naši državi. Turnir v Beogradu naj bi bil 9. 10 in 11. julija. Razen tujih reprezentance bosta sodelovali tudi naši A in B reprezentanci. Tekmovanje reprezentant v Ljubljani bo 2., 3. in 4. junija. Pred tem turnirjem bodo gostovali v naši državi tudi turški reprezentanti, ki bodo odigrali z našimi odbojkarji tri tekme v Beogradu ter najbrž v Skoplju in Sarajevu. To je program mednarodnih tekem naših moških in ženskih reprezentance v prihodnjih mesecih, ki ga je sprejel upravni odbor odbojkarške zveze. Odbor je predložil sprejel za začetek spomladanskega dela zvezne lige na 9. maj. Razen tega so na sestanku sklepani, da bodo začeli zbirati gradivo o odbojkarškem športu pri nas, začenši z letom 1924. Tudi namreč je ameriški profesor William Willand seznanil naša športnike s pravili in načinom igranja odbojke na predavanjih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Na istem sestanku se prebrali poročila mednarodne odbojkarške federacije o obveščila našo zvezo, da sta določena za člana upravnega sveta federacije oziroma komisije za pravila igre naša predstavnik ing. Valentinčič in dr. Zec.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

Odpirajo se vrata planinskih postojank

V teh dneh prihaja v gore, poleg smučarjev, vedno več obiskovalcev. Vračajo se zagoreli, okrašeni s prvimi pomladnim gorskim cvetjem. Vrata številnih planinskih postojank se odpirajo. Prvi maj ni samo praznik delovnih ljudi, ta dan je tudi začetek planinske sezone. V Kamnških in Savinjskih planinah ter Grinčevih hribih do dne odprte vse planinske postojanke. Odprt bo tudi priznani Roblekov dom na Begunjskem. Pod Stolom bodo planinci iz Radovljice v kratkem odprli nov Valvasorjev dom. Lepo je sedaj tudi na Vršču. Dne 1. maja se bodo znova odprla vrata Erjavčeve kočice, Tigarjevega doma in nove kočice pri izviru Soče. Tudi iz postojank bodo kmalu odprli svoji dom na Solni glavi nad Vrščem. Prvi obiskovalci Trente pa bodo v koči Špička nad Gorenjo Trento našli prijazno zavetje.

Veliko sonca, cvetja in radosti bo v prihodnjih dneh v naših gorah!

KOMENTAR

Kaj je s komisijo za pripravo nogometne reprezentance

Čez kakih deset dni bo zaključeno nogometno prvenstvo zvezne lige. Naše najboljšie nogometne postaje dajajo velika naloga tokmi z Belgijo in Anglijo ter svetovno prvenstvo. Do ločitvi je treba kandidate za nogometno reprezentanco, trenerja in sprejeti načrt priprav in razvojni vzroci neresenih vprašanj. Kdo bo vse to storil? Zvezni kapetani? Upravni odbor se ni še odločil niti za zveznega kapetana niti za komisijo. Potem bo to opravila brkone sedanja komisija za sestavo in pripravo reprezentance? Ne, niti ta ne. Resda še nadalje obstoji v stari sestavi — Tirnančič, Arsenjevič, Lemešič — toda dejansko nič ne delaj. To se dogaja ziaj, ko bi morala imeti polne roke dela, ko bi morala biti najpogostejši bolj kot kdajkoli poprej sprito težavne naloge!

nju dva, in z njima napraviti podoben načrt priprav, upoštevajoč izkušnje iz kvalifikacijskega tekmovanja. Skrajni čas je že, da to stori. V drugih državah, ki so se, kakor mi, kvalificirali za finale svetovnega prvenstva, vedo, kdo je trener in kdo bo izbral igralce. Ta teden bo zasedal upravni odbor. Vprašanje je treba rešiti simbolično, upoštevajoč vse, kar je bilo doslej zamujeno, zlasti pa položaj v komisiji, saj je letos v največjih trenutkih pozabila na svojo dolžnost. Lj. Lovrič

Izgredi na tekmi Rapid : Honved

Dunaj, 20. aprila. Na Dunaju je bila odigrana nogometna tekma med domačim Rapidom in Honvedom iz Budimpešte. Zmagal je Rapid z rezultatom 2:1 (2:1). Na tekmi je prišlo

do izgredov, tako da so bili izključeni Osibor, Lorant, Palisko (Honved) in Gernhard (Rapid). Člana Rapida Giesler in Probst pa sta bila huje poškodovana ter so ju prepeljali v bolnišnico.

Avstrijska moštva so minuli teden odigrala na Dunaju v Budimpešti in Milani več tekem z nogometni Brazilija, CSR in Madžarsko. Rezultati: Rapid : Flamengo (Rio de Janeiro) 2:2 (1:2), LASK : UDA (Praga 0:2) (0:0), Vorez Lobodo : Austria 2:1 (1:1), Avstria : Honved 1:5 (1:3), LASK : UDA 0:3 (0:0).

Brazilsko nogometno moštvo Flamengo je v Budimpešti premagalo madžarsko nogometno moštvo Kinizi s 5:0 (2:0).

Milano, 20. aprila. Tekma I. kola mednarodnega nogometnega turnirja mladinskih moštev med »Pro Patria (Ital.)« in zagrebškim Dinamom se je končala neodločeno 0:0. Ker tudi v podaljku tekme ni bila dosežena odločitev, je bilo s kocko dooločeno, da bo Dinamo igral v II. kolu.

HOKEJ NA KOTALKAH LAUSANNE : ŽELEZNIČAR (N. G.) 10:9

Nova Gorica, 20. aprila. Danes popoldne je bila na igrišču Železničarja pred kakimi 1500 gledalci (8) mednarodna tekma v hokeju na kotalkah med švicarskim moštvom Lausanne in domačim Železničarjem. Domače moštvo je doseglo velik uspeh, saj so jih renomirani gostje premagali s tesnim rezultatom 10:9 (4:3, 3:2, 3:4). V reprezentanti Lausanne je nastopil tudi znani švicarski tekmovalce Zurecher, ki je že 80 krat nastopil v državni reprezentanci. Tekmovanju je prisostvoval tudi g. Crausaz, tajnik Mednarodne federacije v hokeju na kotalkah.

VESTI IN DOGODKI

Slaba bilanca košarkarjev Partizana

Sinoči so se vrnil košarkarji Partizana ki so bili na turneji v Libanonu. Beograjski košarkarji so odigrali v Libanonu 5 tekem. Pomerili so se z najboljšimi klubi Beiruta. Dve tekmi so odigrali tudi v Širiji, po eno pa v Soluni in Istanbulu. Od devet tekem je Partizan dobil 4, 5 pa jih je izgubil.

Nov svetovni rekord v plavanju

Sovjetski plavalec Vladimir Minaskin je izboljšal svetovni rekord na 200 m pravo v času 2:31.1. Prejšnji rekord je bil 2:33,4. Paris — Mednarodni dvboj v namiznem tenisu med Madžarsko in Francijo se je končal z zmago Madžarske 5:1.

Dr. Danilo Požar odpotoval v Turčijo

Maribor, 20. aprila. Včeraj je odpotoval v Turčijo dr. Danilo Požar, ki bo šest mesecev treniral turško odbojkarško reprezentanco.

Začel se je turnir v Zürichu

Zürich, 20. aprila. V I. kolu mednarodnega turnirja je dr. Trifunović igral z nemškim mednarodnim moštvom Lotharjem Schmidom. Čeprav je igral s belimi figurami, je izgubil. Ostali rezultati: Sabados : Grob remi, Euwe : Capper remi, Bend : Walter remi, Benni : Zimmermann 0:1, Canal : Niewerger 1:0.

Nagyjeva in Bačičeva remizirali

V III. kolu turnirja šahistk sta Nagyjeva in Bačičeva sklenili remi, ne da bi igra nadaljevali. Vstani red: Nagy Bačič 1.5. Velimirovič 6. Zmagovalka na tem turnirju bo naša tretja predstavnica na evropskem evropskem turnirju v Herengovom. Vse tuje edleženke so se že prijavile, razen Benintiove (Italija) in Bisersave (Belgija). Elisabeth Schild (Švicar) pa je svojo udeležbo zaradi bolezni odpovedala.

Naši šahisti na moštvenem turnirju v Sirmionu

Od 30. aprila do 2. maja bo v italijanskem mestu Sirmionu III. mednarodni šahovski festival. Moštveno tekmovanje se bo razvijalo na skupnih m. Moštva bodo igrala na štirih deskah. Partizan (Bgd), Mladost (Zab) in Slavija (Bgd) se bodo udeležili turnirja vsak z dvema skupinama.

SKUPNI TRENING ATLETOV KONČAN

Petnajst dni trajajoči skupni trening kandidatov za atletsko prvenstvo Jugoslavije je končan. Člani reprezentance so danes zapustili Reko. Do bližnjih mdenardnih tekmovalni bodo

trenirali v svojih klubih. Trenerja Dragan Petrovič in Marko Račić sta z rezultati zadovoljna.

Tradicionalni maraton v Bostonu

Finec Velko Karvoonen je smagal na tradicionalnem teku na 42 km 193 m dolgi progi v Bostonu. Za njim so se razvrstili Peters (Anglija), Pucak (Finska), Hirošima (Japonska),

NAŠIM MLADIM BRALCEM

Bum - Bum

Sedem let je bil star mali François, plavalas je bil, rdečelčen, živahen in vesel ko vrabec.

Toda nekega večera, ko se je vrnil iz šole, ga je začela tresti mrzlica. In odleje je ležal v postelji in včasih se mu je bledlo. Tedaj je, motreč svoje čevljičke, govoril: »Zdaj lahko vržete proč čevljičke malega François! Nikdar več jih ne bo obul, nikdar in nikoli več!«

Ko je tako govoril, se je uboga mati skrila in zaplakala. Če so mu ponudili čaja ali sirupa ali juhe, je vse odklonil.

»Po vsej sili ga je treba spraviti iz tega mrtvila,« je govoril zdravnik. »le-to me vznemirja. Najdite kaj, kar bo razgibalo tole mlado telesce.« Potlej je odšel. »Najdite!« — To je bilo lahko reči. Oče je kupoval slikanice, pozlačene vojačke, izrezoval jih je in razvrščal po postelji ter jih premikal, da je bilo videti, kakor da plešejo — nič ni pomagalo, z ničemer ni bilo moč razvedriti ubogega malega bolnika.

»Ali hočeš pištolo, frnikole, lok in puščice?«

»Ne, ne, ne!« je odgovarjal otrok.

»Nečesa si pa vendarle želiš, srček moj?« ga je vpraševala mati. »No, prav gotovo bi hotel nekaj imeti! Rpci, reci mi, sinko! Reci!«

Nekega dne pa se je otrok vzravnal na postelji in nenadoma odgovoril:

»Bum-Buma hočem!«

»Bum-Buma?«

Uboga mati je preplašeno pogledala svojega moža. Bum-Bum! Ni vedela, kaj to pomeni.

»Da, Bum-Buma, Bum-Buma! Bum-Buma hočem.«

Oče pa se je koj spomnil tistega ponedeljka, spomladi je bilo, ko je dopoldne peljal François v cirkus. Še vedno so mu zveneli v ušesih ve-

seli otrokovi vzkliki, ko je klovn, ves v zlatih kraguljčkih, poskakoval ali nepremično stal tog na pesku, z glavo navzdol, z nogami kvišku. Kadarkoli je Bum-Bum nastopil, se je po cirkusu razleglo »bravo!« in mali François se je smejal na vsa usta. Tega Bum-Buma je hotel zdaj videti, toda ne bo ga videl, saj revček nemočno leži v beli postelji. Zvečer so mu prinesli klovn, ki

je znal govoriti, je bil ves načičkan s kraguljčki. Drago so ga plačali. Otrok je pogledal igrčko, svetlika-jočo se na belih rjuhah, in otožno dejal: »To ni Bum-Bum!... Videti hočem Bum-Buma!«

Oče je povprašal v cirkusu po klovnovem naslovu. Nemudoma je

odšel na pot in našel umetnika, ki je stanoval na Montmartru. Nerodno in plašno je izrekel svojo prošnjo: njegov mali hudo bolni François ga želi videti!

»Kje stanujete?« je vprašal Bum-Bum.

»Oh, čisto blizu! V Opatijski ulici.«

»Pojdimo!« je dejal klovn. »Vaš mali hoče videti Bum-Buma. No, prav, videl ga bo...«

Ko so se vrata odprla, je oče veselo zaklical sinu:

»François, navihaneč mali, zadovoljen bodi. Tu je tvoj Bum-Bum!«

Na pragu je stal Bum-Bum, pravi Bum-Bum, iz cirkusa. Na sebi je imel črn triko s kraguljčki na glavi, rumeno kapo, zlatega metulja na prsih, smejal se je pa tako, da so se mu usta raztegnila do ušes. Otrok pa se je smejal in jokal hkrati od sreče ter veselo vzklikal, poskaj z ročicami:

»Bum-Bum! Pravi je, pravi. Dober dan, Bum-Bum!«

Ko je tisti dan prišel zdravnik, je našel ob vzglavju malega François klovna bledega obraza, kakko sedi in neprestano zbija šale in vtem ko meša čaj, govori:

»Veš, mali moj François, če ne boš pil, Bum-Bum ne bo nikdar več prišel k tebi.«

In otrok je pil.

»Kajne, da je dobro?«

»Zelo dobro, Bum-Bum, hvala.«

Oče in mati sta jokala, toda tokrat od veselja.

In dokler ni mali François docela ozdravel, se je vsak dan ustavljal avto pred delavčevim stanovanjem v Opatijski ulici. Iz njega je stopil mož v plašču z zavahanim ovratnikom, pod plaščem pa je bil oblečen kakor za nastop v cirkusu.

»Koliko sem vam dolžan, gospod?« je vprašal naposled oče klovn, ko je bil otrok že zdrav. »Nekaj sem vam pač dolžan.«

Klovn, dobrega srca, kakor je bil, je iztegnil krepke roke in odgovoril srečnima roditeljsma:

»Samo roke si stisnimo, pa so vsi računni poravnani.«

In preden je odšel, je še poljubil otroka na obe, zdaj že lepo rdeči lici.

Jules Claretie

ZA BISTRE GLAVE

Mati je poslala sina po vodo in mu je dala dva vrča, trilitrskega in petlitrkega. Preden je šel, mu je rekla, da potrebuje točno dva litra vode in da je ne sme prineseti ne več ne manj ko sedem litrov. Prepovedala mu je tudi, da bi uporabljal kako drugo posodo, razen tistih dveh, ki mu jih je dala.

Sin je šel k studentu, malo je ob njem poselel, pa se je končno spomnil, kako lahko dobro opravi naročilo. In res je prinesel materi točno sedem litrov

Mati miš

Tisto jutro mati Miš

ustala je že zgodaj:

»Slišiš, stari! Zdej smrčiš kot pijani zlodej!

A sinoči si dejal,

da še danes boš povabil

strice, tetke iz daljav —

čuj, na dedka ne pozabi:

On stanuje v ulici

Plašnega junaka.

Telefon je: tri krat tri.

Ne pozabi na nečaka!

Ta se je preselil v klet,

ker je zgubil stanovanje.

Telefon je: pet krat pet,

cesta »Tih domovanje«.

Čakaj, stari, in še to:

(kje so tvoje pražnje hlače?)

Vzel boš tole torbico

za piškote in kolače.

No, mar boš že zavozljal

(Joj, le kakšen si!) kravato?

V tole vrečo pa boš dal

motovilec in solato.

O, pa kje si pustil spet

ta nahrbtnik svoj preklitan?

Pri sosedu: luknja pet,

si izposodi steklenico.

In še tole v ta zaboj...«

mati Miš je govorila.

Oče Miš, ubogij moj!

To se družba bo gostila.

Dane Zajc

Prijatelja rezljata

NA IZLETU

»Ti ne veš, kako lepo je bilo,«

hitela pripovedovati v odmoru

Majda svoji prijateljici Nadi. Vedno

sta skupaj, zelo dobro se razume-

meta in vendar tisti dan nista pre-

živeli skupaj. Nada je bila nekaj

bolna, prehladila se je nemara, pa

ni mogla iti na prvi pomladanski

izlet.

»Zares, tako lepo smo se imeli,«

ji zagotavlja Majda.

»Pa mi boš vendar povedala

kaj več kot samo to: lepo je bilo!

Samo to ponavljaš in še zdaj ne

vem, kje ste pravzaprav bili in

kako je bilo.«

»Pa ti povem,« se je zdaj zbra-

la Majda in ji tudi zares povedala.

»Nismo dolgo čakali drug na

druga. Kar točni smo bili in je

bilo prav, kajti vlak ne čaka. Od-

peljali smo se proti Notranjim go-

ricam. Ti ne veš, kako smo že na-

svsezgodaj na vlaku prepevali. Za-

res škoda, da nisi mogla iti z nami,

ko tako lepo poješ.«

»Veš kaj, Majda, ne draži me.

Predobro veš, kako mi je žal, da

nisem šla, pa mi še ti to venomer

ponavljaš. Povem ti, da grem pri-

hodnjic z vami, pa če bi tudi...«

»Ne prenašli se, zdravje je

prvo. Boš že se prišla do izleta.

Toda, da ti povem naprej. Kakor

bi mignil, smo bili na mestu. Vlak

je ustavljal, usuli smo se iz nje-

ga in odkorakali najprej lepo ure-

jeno skozi vas. Potem, ko se je pot

začela viti med polji proti Krimu,

smo se malo razširili. Globoko smo

vdihavali čist jutranji zrak. Tor-

bice na ramah nam niso delale

preglavice. Še čutili nismo, da kaj

nosimo, tako lahko smo stopali in

pot je kar minevala pod nogami.«

»Lepo je moralo biti. Vidiš, jaz

pa sem v tem času bila doma in le

v mislih z vami.«

»Kar naprej jadikuješ, poslušaj

me vendar, da si boš vsaj lahko

predstavljala, kako smo se imeli.

Veš, kmalu sta nas zrak in hoja

zlačnila, da smo pridno segli po

maščici. Saj pa smo tudi že bili pod

vznožjem in obetala se nam je pot

navkreber. Če smo dotlej zapeli

kakšno poskočno, smo potem utih-

nili. Še pogovarjali se nismo, kajti

hoja v breg ni karsibodi, posebno

pa še za nevajene noge.«

»Kako nevajene,« se je vtknila

Nada, »saj vendar čez zimo nismo

sedeli za pečjo in dovolj smo se

nahodili.«

»To imaš prav,« je pritrdila

Majda prijateljici, »ampak takega

napora pa le ni bilo treba prena-

šati kot je takale hoja navkreber

in še z oprtnikom na ramah.«

»Ali je že lepo zeleno v tistih

krimskih gozdovih?« je želela ve-

deti Nada. In zdelo se ji je, kakor

da bi tisti hip zavela sem proti

šolskemu dvorišču sveža, pom-

ladna sapa. Globoko je vdihnila

in se ozrla po Majdi.

»Zeleno je in vse tako opojno

diši,« je odvrnila Majda in se za-

zrla v daljavo proti Krimu.

Od daleč jo je pozdravil s

svojim vrhom Krim in kakor da

bi slišala šumenje njegovih goz-

dov, ki pripovedujejo o velikem

boju za svobodo, je Majda utihni-

la. Obe z Nado sta se v mislih

ustavili ob gomili padlega partiz-

ana, ki počiva v objemu zelene-

ga gozda. Pomudili sta se pri

njem, kakor so ga tistega pomlad-

nega dne pozdravili otroci, ko so

bili na svojem prvem pomladan-

skem izletu.

V. N.

Priprava na šolo

Kaj je smešnega?

Nekega dne je lisica trda predla. Med trsjem je naletela na samega tigra. Obšla jo je smrtna zona in pred očmi ji je zamigljalo, tako da je zdaj vrdela dva tigra in zdajci tri. Ko pa je opazila, da se tigar pripravja na skok, jo je vendar

Tiger se je začudil in skoraj

uzaljeno vprašal:

»Kaj pa je smešnega?«

»Ti si smešen, nesrečnež,« je

odgovorila lisica ter zadrževala smeh.

»Jaz? Kaj pa je na menj ta-

koga?«

obšla srečna misel in dejala si je sama pri sebi:

»To je moj zadnji trenutek, če ne prevarim tega marogastega pozeruh!«

In naredila se je, kot da se

tresede od smeha in ne od strahu:

»He, he, he, hi, hi!«

Japonski otroci bi radi postali vaši prijatelji

Otroci, to sličico in še več drugih, cel album, so poslali japonski šolarji iz Shiga — Prefektura slovenskim podmladkarjem Rdečega križa.

»Dragi prijatelji!« je napisal v angleščini na začetku albuma njihov učitelj: »Vsi moji učenci so veseli, da vam lahko podarijo to delo, vam, ki ste tisoče milj daleč.«

Upamo, da bo ta album izpolnil važno poslanstvo in utrdil prijateljske vezi med vami in nami.

Mamour Mitsuya, učitelj Koto Junior High School, Echi-gun, Shiga-Ken, Japan

Da cel album so poslali japonski šolarji. Vanj so spretni risarji narisali in nalepili sličice posameznih prizorov iz življenja japonskih otrok. Eno teh slik objavljamo. Prikazuje prav tiste šolarje, ki so poslali album, na izletu. Takih slik je v albumu še več. Japonski otroci si seveda želijo, da bi jim tudi otroci kake slovenske šole poslali bodisi album, ali pa, da bi jim vsaj pisali, kako žive, kako se uče, kaj delajo.

Kdo bo sedaj na vrsti?

Pismo bratu

Tu ti, brat moj, pišem

pismo belo.

Vem, nikoli ne bo prispelo

do tebe. Ob grobu posedam

in gledam,

kako cipresa nad njim

svoji vrh majč.

Majhen sem bil takrat,

ko je prišla pomlad

in si urezal piščal

mi iz vrbe mladike;

imela je odliče

take, da ji ni bilo

na vasi enake.

In je z menoj vriskala vas,

kot konoplja sem rasel jaz

in rasla je borba

in dugal se je boj.

Tudi ti si odšel takrat, brat moj!

Dobro pomnim noč,

ko sem se poslavljaj šepetajoč

ti otroške besede: »Pridi

kmalu, pomlad bo prišla

in spet bo vriskala vas vsa.«

Pa je prišel tisti boj,

bil si s tovariši v njem, brat moj.

In zdaj že v deseto

novi pomlad

niskajo piščali,

v deseto od takrat,

ko za vasjo, tovariši, ste pali!

B. T.

Reševali smo čebelice

Toplo pomladansko sonce je

predramilo prve metuljičke citron-

ke in čmrlje. Veselo so obletavali

DNEVNE NOVICE

Svet za prosveto in kulturo okraja Celje opozarja vse dijake gimnazij in strokovnih šol ter študente visokih šol, stanujoče na območju okraja Celje, ki želijo prejemati stipendije, da vložijo pravilno opremljene prošnje preko občinskih ljudskih odborov na OLO Celje, Svet za prosveto in kulturo. Natančna navodila dobijo prosilci pri svojih občinah.

Ljubljana bo v četrtek, dne 22. aprila ob 19 v dvorani Narodne banke, Cankarjeva 13. Pred skupščino bo propagandna vožnja po mestu. Zbrališče udeležencev z vozili bo na Resljeve cesti pred MK ZKS ob 17. Vse člane dosedanjih društev in krožkov, ki se bodo združili v novo društvo, vabimo na skupščino in propagandno vožnjo. Inicijativni odbor.

Razstava francoske medicinske knjige, ki jo prireja Francoski inštitut v Zagrebu in Slovensko zdravniško društvo, bo v Narodni in univerzitetni knjižnici od 22. aprila do 8. maja, ob delavnikih od 10-12 in od 17-19, v nedeljo od 10-13. Vstop prost.

Odbor Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča članstvo, da bo na strokovnem sestanku v petek, 23. aprila ob 20 v običajnem prostoru predaval tov. Smid »Kritika Hallerjeve centripetale«. V soboto bo ob 7.15 seminar za laboratorijsko praktikantke (Kaldič, Pečenko), ob 9 bo nadaljevanje seminarjev iz konzervativne in parodontozne (doc. dr. Logar, doc. dr. Brenčič).

Rad. Kras' nacen. Za 10. obletnico se zbiramo interniranci v nedeljo, dne 24. maja. Javite se v trgovini »Jugotona«, Copova 40, Ljubljana.

Stomatološka sekcija SZD vabi na strokovni sestanek v soboto, 24. aprila ob 11 v predavalnici Stomatološke klinike v Ljubljani. Na programu so referati prof. dr. Franca Čelešnika: Novosti iz Zürich, in doc. dr. Brenčiča: Referat iz tuje literature.

Rezervni oficirji terena »Oskar Kovačič« (Stara Ljubljana, Prule, Rakovnik, Krim) v četrtek, 22. aprila ob 17 redni sestanek s predavanjem v dvorani na Starem trgu 94.

Izletniške vožnje. Avtobusni promet Celje izvaja skupinske izletniške prevoze z avtobusi po naročilu. Za posebne vožnje priznavamo komercialni popust. Za delavski praznik dne 1. in 2. maja pohitite z naročili. Informacije: Celje, Titov trg 3, tel. št. 23-94.

MOTOK je moderno sredstvo za uničevanje moljev. Zanesljiv, praktičen in ne smrdi samo MOTOK!

gleškega jezika — 18.00 Iz Straussovih operet — 18.25 Glasbeni razgledi — 18.40 Pomladne pesmi poje mezosopranistka Drakserl Sonja, pri klavirju Marjan Vodopivec — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Radijska igra: Josip Jurčič: Deseti brat — 21.00 Večerni orkestralni spored — 22.15 Igra plesni orkester Radia Zagreb pod vodstvom Milivoja Koeberla, poje Ivo Robić — 22.35—23.00 Moderni plesni orkestri: Les Broun.

23.00—24.00 Oddaja za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

PREDAVANJA

Centralna ljudska univerza vas vabi na zanimivo predavanje s področja filmske ustvarjalnosti: »Kako nastane film«. Predavatelj režiser Fr. Stiglič. Predavanje bo ilustrirano z dokumentarnim materialom in bo v četrtek, 22. aprila ob 20 v prirediteljski dvorani Univerze (vhod iz Gosposke ulice).

Zdravstvena sekcija rezervnih oficirjev prireja 22. aprila ob 17 v gornji dvorani Doma JLA predavanje o sanitarni službi v polku. Za vse sanitetske oficirje obvezno, ostali vabljivi.

RADIO KOPER

11.00 Solska ura: Kako je nastal človek — 13.45 Lahka in zabavna glasba — 14.30 Od Triglava do Jadrana — 14.49 Veselo s kmečkimi triomi — 17.30 Pesmi in plesni narodov Jugoslavije — 18.15 Za vsakogar nekaj — 21.00 S knjižne police: Pravični svet Shakespeara — 21.30 Pole pevski zbor »Svobode« pod vodstvom Vladimirja Lovca — 22.00 Melodije iz dunajskih operet.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Sreda, 21. aprila 1954; lekarna »Centers«, Gosposka ulica 12.

RADIO

5.30—7.30 Prenos sporeda Radia Ljubljana — 7.30—7.41 Domače pesmi za razvedrilo — 7.50—8.00 Obvestila in objave — 8.00—8.15 Veliki orkestri igrajo lahko glasbo — 8.15—8.20 Za naše gospodinjice — 8.20—8.30 Zabavna glasba — 8.30—8.40 Poročila — 8.40 do 8.59 Za dobro voljo — 12.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO
PARTIZAN: Ameriški film: »Cyrano de Bergerac«.
UDARNIK: Ameriški film: »Skrivnostna cesta«.
POBREŽJE: Ameriški barvni film: »Dvoboj pri Srebrnem potoku«.
STUDENCI: Ameriški film: »Nevidni človek«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 21. aprila ob 19.30: Massenot: »Werther«. Red C. Gostovanje R. Franca.
Četrtek, 22. aprila ob 19.30: Puccini: »La Boheme«. Red LMS-2.
Petek, 23. aprila ob 19: Čajkovski: »Labodje jezero«. Sola TAM.

Umetnostna galerija, Strossmayerjeva ulica 1: Razstava beograjske skupine »Samostalni« — olja, grafika in plastika. — Razstava je odprta dnevno od 9-16 v času od 11. do 23. aprila. Prijave za ekskurzije pošljite na tel. št. 25-45. Vodstvo na razstavi zagotovljeno.

uspešno sredstvo proti moljem. Zato zahtevajte samo PeTaLin

BOLNIŠNICA V PTUJU

razpisuje mesto **zdravnika** specializanta za internista.
Rok za vlaganje prošnje je 15. maj — na ravnateljstvo bolnišnice v Ptuj.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Angleški film
»OSEBNA ZADEVA«
V glavnih vlogah: Gene Tierney, Glynnis Johns in Leo Genn.
Tednik — Predstava ob 16. uri
Prodaja vstopnic od 14. dalje

Jugoslovanska kinoteka predvaja ob 18. in 20. franc. film: »Heroski Kermes«. Predprodaja vstopnic od 12 dalje v kino »Union«.
KINO »KOMUNA«: Angl. film: »Osebna zadeva«. Tednik: Filmske novosti št. 16.
Predstave ob 15, 17, 19 in 21.
Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 14 dalje.
KINO »SOCA«: Slov. film: »Kekec«. Tednik: Predstavi ob 17 in 19.
Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 16 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Ameriški film: »Glej tička«. Tednik: »Boj proti morilcem«. Predstavi ob 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 17 dalje.
KINO »SISKA«: Ameriški film: »Moč orožja«. Tednik: Predstave ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic od 15 dalje.
JESENICE: »RADIO«: Meh. film: »Soleladin šala«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZE«: Ameriški film: »Zig preteklosti«. Predstavi ob 18 in 20.
PTUJ: Ameriški film: »Na nebu ni cest«. Tednik: »Rešine kapljice«.

KINO »SLOGA«

Premiera italijanskega filma
Ni miru med oljkami
V glavnih vlogah Leda Bosa in Raf Vallone
Tednik: Predstave ob 15, 17, 19 in 21. ur. Ob 10 matineja. Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 14. dalje.

GRADBENO PCDJETJE »PUT«, SARAJEVO

BENTBASA 15
Za svoja gradbišča v Rami in Sarajevu potrebujemo:
predorskega poslovodjo minerja, več zidarjev za zidanje s kamnom, več kvalificiranih delavcev
Zasluzek in terenski dodatek po tarifnem pravilniku. — Stanovanje in hrana zagotovljena. — Pojasnila daje gornji naslov ali gradbišče Rama.
1913

KUPIMO OSEBNI AVTOMOBIL

v brezhibnem stanju, s čim manj prevoženimi kilometri, evropske znamke (po možnosti »Mercedes«), za štiri osebe, s precejšnjim prostorom za prtljago v zadnjem delu, sposoben zlasti za terensko službo.
Ponudbe s ceno in opisom pošljite na naslov:
»SKOLSKA KNJIGA«, Zagreb, Prilaz JNA št. 2, poštni predal 72; telefon 23-050 in 23-198.
660

Prodamo:

Dvoosni gnetilec
vsebina 0,8 m³, dvojni plašč za gretje ali hlajenje, duplikator, uporaben predvsem za kemično industrijo. V zelo dobrem stanju

Istosmerni generator
napetost 40 V, učinek 10 kW

Parni kotel
lokomobilni, kurilna površina 85 m², pritisk 14 atm., s predgrevačem in čistilcem vode, Nov. še ni montiran

Elektromotor
22 kW, 380 V, 2950 o/min., nov

Dva tovorna avtomobila
znamki Bianchi in Büssing, 3-tonska, rabljena
Ponudbe pošljite upravi »Borbe« pod št. 1310.

DANES IN JUTRI

KONCERTI

Simfonični koncert jugoslovanske klasične filharmonije pod vodstvom Jakova Cipeleja, bo v petek, 23. aprila ob 20.15 v Unionu. Kot solista sodelujeta Primož Ramovš, klavir, in Milha Gutuzek, klarinet. Vstopnice so v Filharmoniji.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA
Sreda, 21. aprila ob 20: Cankar: »Hlapci«. Gostovanje Ljubljane Jovanovića in Franja Novakovića, članov Narodnega pozorišta iz Beograda. Izven in za podelitve.
Četrtek, 22. aprila ob 20: Gorki: »Vasa Želencova«. Zaključena predstava za ZSJ. (Kasela — Anka Levarjeva Natalija — Viki Grilova).
Petek, 23. aprila ob 20: Tirso de Molina: »Don Gil v zelenih hlačah«. Abonma red E.
Sobota, 24. aprila ob 20: Miller: »Smrt trgovskega potnika«. Izven in za podelitve.
Nedelja, 25. aprila ob 20: Tirso de Molina: »Don Gil v zelenih hlačah«. Izven in za podelitve.

OPERA

Sreda, 21. aprila ob 19.30: Prokofjev: »Zaljubljen v tri oranže«. Abonma red A.
Četrtek, 22. aprila ob 19.30: Svara: »Preferens«. Abonma red G.
Petek, 23. aprila ob 15.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abonma red Petek popoldanski.
Sobota, 24. aprila ob 19.30: Baletni večer. Abonma red K.
Nedelja, 25. aprila ob 19.30: Foerster: »Gorenjski slavček«. Delno zaključena predstava za udeležence I. jugoslovanske razstave vin in za goste Ljubljanskega velesejma.

Umrli so v Ljubljani

Kos Miroslav, absolvent tehnične visoke šole. Pogreb bo v sredo ob 15 na Zalah.
Cernič Ivan, delovodja pri Megradu. Pogreb bo v sredo ob 16 na Zalah.

V smrti je naša počitek naša dobra mama, stara mama, sestra itd.
JULIJANA EILETZ
ROJ. STELE
vdova po višjem p. t. t. kontrolorju
Na poslednji poti jo spremlimo v četrtek, 22. t. m. ob 15. Izpred miriške veže v Slovenskem Gradcu.
Hči Lidvina por. Mrovčič, sin Rafael Allec z vnučko Majo, snaha Milena, zet Slavko, brat Jurij Stele, družine Eiletz, Mrovčije, Jerob, Končar, Stele, Zorko in drugo sorodstvo.
Slovenj Gradec, Ljubljana, Ilirska Bistrica, Zalog, Ljubljana-Polje, Nasova.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža
Sreda, 21. aprila ob 20: Eduardo de Filippo: »Neapeljski milijonarji«. Gostovanje SNG Maribor. Red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.
Četrtek, 22. aprila ob 20: Eduardo de Filippo: »Neapeljski milijonarji«. Gostovanje SNG Maribor. Red Četrtek. Vstopnice so tudi v prodaji.
Petek, 23. aprila ob 20: Eduardo de Filippo: »Neapeljski milijonarji«. Gostovanje SNG Maribor. Red Petek. Vstopnice so tudi v prodaji.

SENTJAKORSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Me si dom
Četrtek, 22. aprila ob 16: Skufca: »Triglavska pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Zaključena predstava.
Petek, 23. aprila ob 16: Skufca: »Triglavska pravljica igra z godbo, petjem in plesom. Popoldanska predstava.
Sobota, 24. aprila ob 20: W. Lichtenberg: »Veselo potovanje«. Veseloligra. Red Sobota Vstopnice so tudi v prodaji.
Nedelja, 25. aprila ob 16: »Ah ta ljubezni smentana«, veseloligra z godbo, petjem in plesom. Zadnja popoldanska predstava.
ob 20: W. Lichtenberg: »Veselo potovanje«, veseloligra. Večerna predstava.
Predprodaja vstopnic od petka dalje v Meslinem domu.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke
Resljeva cesta 28
Sreda, 21. aprila ob 9: Gostovanje na Premu:
ob 14: Gostovanje v Divači;
ob 18.30: Gostovanje v Hrpeljah.
Četrtek, 22. aprila ob 9: Gostovanje v Crnem Kalu;
ob 11: Gostovanje v Dekanih;
ob 17: Gostovanje v Marezigah.
Petek, 23. aprila ob 18: Gostovanje v Izoli.
Podeželske šole, ki že svoj izlet v Ljubljano združili z ogledom predstave v marionetnem gledališču, prosijo upravo, da to store po 11. maju in naj zaradi lažjega razporeda sporoče po možnosti en teden prej, urc, šteje vilo otrok in naslov predstave, katero si žele ogledati.

RADIO

Dnevni spored za sredo, 21. aprila
Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.
5.30—7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) — vmes od 5.45—5.55 Jutranja telovadba — 6.30 do 6.35 Radijski koledar in pregled tiska — 7.20 Za gospodinjice — 12.00 Lahka glasba — 12.20 Nasveti za dom — 12.30 Opoldanski koncert — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Za pionirje — 14.05 Od melodije do melodije — vmes od 14.40—14.45 Kaj bo danes na sporedu — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Solska ura za višjo stopnjo: Velika pot, Radijska igra (ponovitev) — 16.00 Koncert po želji — 17.10 Pesmi iz Slov. Beničije poje Ljubljanski vokalni oktet, vmes igra harmoniko Slavko Avsenik — 17.45 89. lekcija tečaja an-

Raznašalko

za raznašanje našega lista v zgodnjih jutranjih urah v Šiški sprejme
UPRAVA »LJUDSKA PRAVICA-BORBE«, Ljubljana

Kdor je prebral mladinsko povest Iva Zornana »Iz obroča«, ki jo je izdala Prešernova družba letos, bo prav gotovo težko pričakoval povest

»SVOBODNI GOZDOVI«

ki je uvrščena v letošnjo redno knjižno zbirko Prešernove družbe. Čeprav sta obe povesti vsaka za sebe zaključeni celoti, sta vendarle ena povest. Prva in druga imata vse odlike mladinskega slovstva; zlasti slednja je razgibana, napeta, življenjsko resnična in neposredna, izredno živo napisana, brez vsiljivega moraliziranja, hkrati pa vzgojna in pravem pomenu besede. Prav zato bodo po tej knjigi radi segali tudi odrasli bralci.

Poleg te knjige prejmejo člani za članarino 240 din (in poštino 20 din) še bogato ilustriran koledar, prevodno delo, povest Franceta Bevka »Tuja kri« ter zemljepisni priročnik »Dežele svetov«.

ČLANE VPISUJEJO DO 10. MAJA POVERJENIKI PREŠERNOVE DRUŽBE, VSE KNJIGARNE IN UPRAVA PREŠERNOVE DRUŽBE, LJUBLJANA, ULICA TONETA TOMŠIČA 9.

Komisija za razpis mesta direktorja Gostinskega podjetja »Hotel Beograd«, Slov. Bistrica, razpisuje v smislu 89. in 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrti (Uradni list FLRJ št. 51/53)

mesto direktorja Gostinskega podjetja »Hotel Beograd«, Slovenska Bistrica

Pogoj: kvalificiran gostinski delavec z najmanj 10-letno prakso.
Ponudbi je treba priložiti strokovni in osebni življenjepis, dokazilo o šolski in strokovni izobrazbi in dokazilo o poteku dosedanje zaposlitve.
Ponudbo je treba vložiti najkasneje do 1. maja 1954 pri tajništvu OLO Maribor-okolica, Maribor, Partizanska 14.

TRIJE

E. M. REMARQUE

tovariši

ROMAN 54

11

Napotil sem se k Pat. Bilo je prvokrat, da sem jo obiskal. Dotlej je zmeraj ona hodila k meni ali pa sem prišel ponjo in sva šla kam na sprehod. Zmeraj pa je bilo tako, kakor da je bila pri meni samo na obisku. Zdej pa sem hotel vedeti o njej več. Hotel sem vedeti, kako živi.

V glavo mi je šinila misel, da bi ji lahko prinesel rož. To ni bilo težko; v mestnih nasadih za zabaviščem so bujno cvele. Preskočil sem ograjeno in jel trgati beli španski bezeg.

»Kaj pa počenjate tu?« je iznehada zadonel osoren glas. Dvignil sem pogled. Mož burgundskega obraza in zavihanih brkov me je ogorčeno gledal. Ni bil policaj, ne čuvaj. Bil je upokojen višji oficir, to sem takoj spoznal.

»To vendar ni težko ugotoviti,« sem mu odgovoril vljudno. »Španski bezeg trgam.«

Možu je moj odgovor za hip zaprl sapo. »Mar ne veste, da so to mestni nasadi?«

Zasmejal sem se. »Seveda vem. Ali pa ste morda mislili, da imam tole tu za Kanarske otoke?«

Možu je kri zalila obraz. Bal sem se, da ga bo zadela kap. »Da se mi pri pričr poberete od tod, malopridneži!« je zakričal z glasom pristnega kasarnskega dvorišča. »Nad mestnim imetjem ste se spozabili! Retirati vas dam!«

Medtem sem bil natrgal že dovolj španskega bezga. »No, če je tako, me pa kar ujem, očka!« sem pozval strica, preskočil ograjo in izginil.

Pred Patino hišo sem še enkrat pregledal svojo obleko. Potem sem odšel po stopnicah in se ozrl. Hiša je bila nova in moderno zgrajena; kričeče nasprotje moje sijajne barake. Stopnice so bile pokrite z rdečo preprogo; tudi tega pri mamki Zalewski ni bilo. Da o dvigalu sploh ne govorim.

Pat je stanovala v drugem nadstropju. Na vratih je bila pritrjena samozavestna medeninasta tablica: Egbert pl. Hake, podpolkovnik. Dolgo sem buljil v njo. Nehote sem si popravlil ovrtniko, preden sem pozvonil.

Dekle z belo čepico in ko sneg belim predpasnikom mi je odprlo; — z našo prikurjeno škilasto Frido je niti primerjati ne bi mogel. Iznenada mi je postalo tesno pri srcu. »Gospod Lohkamp?« je vprašala.

Prikimal sem.

Odvleda me je skozi majhno preddverje, potem pa je odprla vrata bližnje sobe. Ne bil bi posebno presenečen, če bi zagledal v sobi najprej podpolkovnika Egberta pl. Hakeja v vojaški uniformi in če bi me bil zaslilja, — tako dostojanstveno so vplivale name slike več s celo vrsto odklikovanih okrašenih generalov, zročih mrko raz stene prednje sobe za menoj kot civilistom.

Toda že mi je prišla lepih, dolgih korakov naproti Pat in soba se je iznenada spremenila v otok toplote in vedrosti. Zaprl sem vrata in jo najprej previdno privil k sebi. Potem sem ji izročil šopek nakradenega španskega bezga. »Na,« sem dejal. »S pozdravom od mestne uprave!«

Postavila je vejice v veliko, svetlo lončeno vazo, stoječo na tleh pri oknu. Medtem sem se oziral po njeni sobi. Mehke motne barve, malo starinskega, lepega pohištva, temnomodra preproga, zavese pastelnih barv, udobni nizki stolčki, tapcirani z obledelim žametom. — »Moj bog, le kako si našla takšno sobo, Pat?« sem dejal. »Ljudje navadno postavljajo v sobe, ki jih oddajajo v najem, staro, nerabno pohištvo in darila za rojstni dan, o katerih ne vedo, kam bi z njimi.«

Previdno je potisnila vazo s cvetjem k steni. Videl sem njen ozki, upognjeni vrat, ravna ramena in nekoliko pretanke roke. Podobna je bila otroku, ko je klečala, otroku, ki ga je treba štiti. Njene kretnje pa so bile kretnje vitke živali, in ko se je potem vzravnala, ni več bila otrok; v njenih očeh in na njenih ustih je bilo spet nekaj tistega vprašujočega pričakovanja in tiste skrivnosti, ki me je begala in o kateri sem mislil, da je ni več na tem klavrnem svetu.

Objel sem jo čez rame. Lepo je bilo čutiti jo takole. »Vse to je moje, Robby. To je bilo prej stanovanje moje matere. Po njeni smrti sem ga oddala v najem, zase pa sem obdržala dve sobi.«

»Torej je stanovanje tvoje?« sem vprašal olajšano. »In podpolkovnik Egbert pl. Hake samo stanuje pri tebi kot podnajemnik?«

IZ OSNUTKA DRUŽBENEGA PLANA GORISKEGA OKRAJA ZA LETO 1954

Leto pomembnih uspehov v gospodarstvu

Lani je industrijska proizvodnja narasla v primerjavi z letom 1952 za 14 odstotkov

Nova Gorica, 20. aprila

V razvoju gospodarstva so lani v goriskem okraju napravili velik korak naprej. Uspehi, ki so bili doseženi v posameznih gospodarskih panogah, se spričo naglega povečanja števila prebivalstva ne zrcalijo toliko v porastu vrednosti skupnega družbenega proizvoda in povečanju narodnega dohodka, kot v povečanju industrijske proizvodnje. Le-ta je lani namreč leta 1952 narasla za 14 odstotkov, vtem ko se je produktivnost dela v istem času dvignila za 11 odstotkov. Proizvodnja je na primer v industriji gradbenega materiala narasla za 50 odstotkov, industriji usnja in obutve za 45 odstotkov, kovinski industriji za 40 odstotkov, tekstilni industriji za 20 odstotkov itd. Na povečanje proizvodnje je deloma vplivalo povečanje števila zaposlenih za 284, boljša organizacija dela, zlasti v usnjarski industriji ter zgraditev novih obratov. Nazadovala pa je proizvodnja električne energije za 13 odstotkov, zaradi pomanjkanja vode v živilski industriji za 25 odstotkov ter industriji cementa in azbestocementnih proizvodov za 22 odstotkov, česar so krive lanskoletne razmere v cementarni Anhovo.

Kmetijskih pridelkov je bilo lani v primerjavi z letom 1952 manj za 2,4 odstotka. Na padec so razen ostalih činiteljev (suša itd.) vplivali mraz v lanskem maju, porenospora ter štirikratna toča, ki je zlasti prizadela vinogradništvo. Samo vina so na primer lani pridelali 300 vagonov manj kot druga leta.

Skupna vrednost investicijskih del za prosveto, zdravstvo ter komunalne naprave je znašala več kot 132 milijonov din, investicijskih del v gospodarstvu pa približno 456 milijonov din.

Izvoz je lani v primeri z letom 1952 narasel kar za 104 odstotke. Celotna vrednost izvoza je dosegla vsoto 1 milijarde 56 milijonov din. Vtem, ko je v zunanji trgovini zavzemal še leta 1952 izvoz sadja in kmetijskih proizvodov prvo mesto, se je njegova struktura lani občutno spremenila v korist industrijskega blaga, katerega so izvozili 45 odstotkov več kot leta 1952. Računajo, da se bo letos struktura izvoza še bolj spremenila v korist industrije.

Z razširitvijo nekaterih tovarn, smotrnejšim izkoriščanjem obstoječih zmogljivosti, boljšo organizacijo dela ter s kreditiranjem gospodarsko najbolj utemeljenih investicij bi letos povečali industrijsko proizvodnjo za 15 odstotkov, produktivnost dela za 6 odstotkov ter zaposlili 515 novih delavcev. Zlasti bi narasla proizvodnja v tekstilni in živilski industriji. Letos nameravajo prodati v tujino približno 70 odstotkov več industrijskega blaga kot lani.

Kmetijski pridelki bodo letos predvidoma narasli za 13 odstotkov in bodo dosegli vrednost okoli 1 milijarde in 411 milijonov din. Spričo tega, da so lani in zlasti leta 1952 porabili v kme-

tijstvu ogromne količine umetnih gnojil, sortiranih semen, izboljšali plemensko stanje živine itd., računajo, da bodo dosegli letos v posameznih kulturah znatno večje donose kot prejšnja leta.

V vinogradništvu pričakujejo velike donose zlasti v tistih vinogradih, ki so bili obnovljeni po vojni.

Zaradi velikega števila gradenj iz sredstev za gospodarsko pomoč Primorski se bo povečala proizvodnja in gradbeništvo za približno 26 odstotkov.

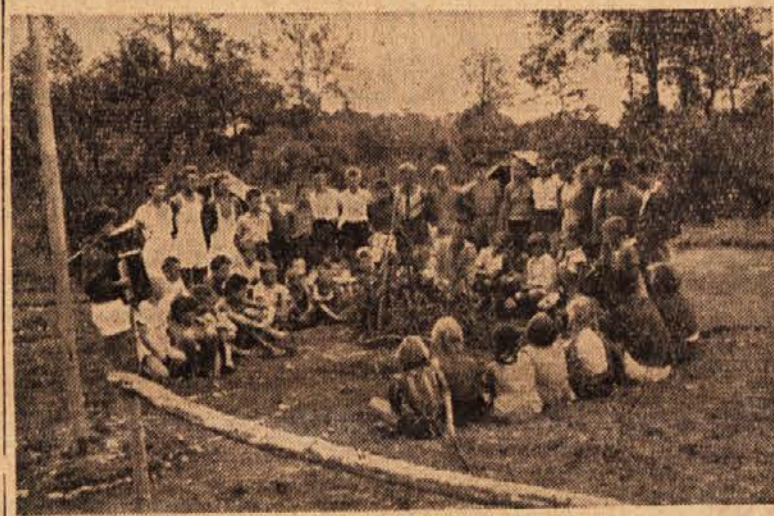
V gospodarstvu in razne negospodarske namene nameravajo investirati približno 1 milijardo din. Od te vsote je 230 milijonov din iz sredstev republiške pomoči.

Iz sredstev republiške pomoči Primorski so namenili 30 milijonov din za zgraditev predora pod Panovcem, ki bo vezal Novo Gorico s Sempetrom ter zgraditev potrebnih cestnih priključkov, 15 milijonov din za dokončno obnovo mostu čez Sočo pri Plavah, 20 milijonov din za nadaljevanje gradnje poslopja restavracije v Novi Gorici, 50 milijonov din za dokončavanje in zunanjo ureditev stanovanjskih blokov v Novi Gorici ter 35 milijonov din za dokončanje briškega vodovoda.

Ostala denarna sredstva, namenjena za investicije, nameravajo porabiti za več drugih izboljšav v posameznih podjetjih.

Bivši interniranci, pregnanci in izseljenci so se sestali

Na Jesenicah živi približno 1000 bivših internirancev, pregnancev in izseljencev, ki so jih nemški nacisti med drugo svetovno vojno pregnali z njihovih domov in jih zaprli po raznih nemških taboriščih ter razkropili po Srbiji in Hrvaškem. Da ne bi pozabili gorja in zločinov, ki so jih morali doživljati pod peto nacističnega škornja, se pregnanci že nekaj let po vojni zbirajo na skupnih zborovanjih. Tako so se zbrali minulo soboto zvečer v domu Svobode.

Taborniki so nanosili dražje na taborni ogenj

Lastnikom parcele plačujejo za izkopani kalcit

Ali kalcit oz. apnenec res ni »posebno rudno bogstvo«, kakor je ugotovil eden izmed članov strokovne komisije, ki si je ogledala kamnolom pri Stahovici

Vest, da sta dva zasebnika, ki izkoriščata del kamnoloma pri Stahovici, namenoma poškodovala most, ki ga je za lastne potrebe zgradilo podjetje »Kalcit«, ki tamkaj koplje kamen v industrijske namene, je precej razburila duhove v Stahovici in Kamniški Bistrici. Maršičko se je ob tem vprašal, odkod pozum predrežnema, da sta se lotila družbene lastnine?

Temu je nedvomno kriv vseskozi brezpraven položaj podjetja »Kalcit«, ki je gotovo eno izmed redkih ali celo edinih, ki ni lastnik svojih proizvodnih sredstev. Še več: iz spisov nekdanjega Predsedstva vlade LRS, ki je tudi proučevalo spor med bivšo obrtnico-lastnico neke parcele in podjetjem »Kalcit«, (tožbo bo v kratkem obravnavalo Okrajno sodišče v Ljubljani) je razvidno, da podjetje »Kalcit« do sreda leta 1951 ni bilo zakonito ustanovljeno, niti niso bila v skladu z zakonom o državnih gospodarskih podjetjih opredeljena njegova osnovna in obratna sredstva. Kaže, da so predstavniki ljudske oblasti v Stahovici oziroma Kamniški Bistrici prespali celo dobo, ko so bila pri nas rudna oziroma zemeljska bogastva kot družbena lastnina v dnu Ustave nacionalizirana. Reada je bila v kamnolomu Okrajna komisija, ki je pregledala zemljišče in dala nekaj nasprotujočih si zaključkov, vendar je vprašanje lastništva do današnjih dni ostalo nerazjasnjeno. Ogledno si izjave dveh inženirjev, ki sta proučila zemljišče in kamen v kamnolomu; prvi zatrjuje, da kamnolom pod Grohatom (kjer je kamnolom) ni kalcit, ampak apnenec, ki za apno ni uporaben, pač pa za steklarne in za izdelavo umetnega kamna. Zato meni, da ta kamen (ki ga zdaj koplje večidel za potrebe steklarne industrije) ni posebno zemeljsko bogstvo kot ga obravnava čl. 14 Ustave FLRJ. Nadalje ugotavlja, da podobne kamnene nastopajo tudi drugod po Sloveniji in vsaj državi in da bi odhod zainteresirana podjetja morla dobiti apnenec enak kakov v kamnolomu steklarne in strokovnjaki odsvetujejo tudi vsakršno mehaniziranje in morebitno povečanje proizvodnje.

In kaj menj drugi inženir? Ta ugotavlja, da je apnenec izredno čist in da ga ni mogoče na lahek način pridobivati, zlasti pa ne v novo odprti kamnolom. Glede pomembnosti apnenca pod Grohatom pa je mnenja, da sodi med industrijske surovine in da je »po krki in dubu čl. 14 Ustave zemeljsko bogstvo«.

Kje je zdaj resnica in kako se ho iztekle sodnijske obravnave med lastnico dela kamnoloma in podjetjem »Kalcit«, je težavno ugotoviti in domnevati. Vsekakor pa drži, da je kalcit kot industrijska surovina precej lakano blago, kar nedvomno potrjuje dejstvo, da se je do zdaj obdržalo ne samo podjetje »Kalcit« temveč tudi oba zasebnika, ki podjetja vneto konkurirata.

Zanimivo je, da podjetje »Kalcit« poleg amortizacije in drugih davčev skupnosti plačuje še odškodnino iz izkopane tone enemu izmed lastnikov kamnolomskih parcel. Na račun takih odškodnin je moralo podjetje lani in predani oddvojiti nad 200.000 din, kar je zanj prav gotovo občutno breme. Vprašanje obstoja podjetja »Kalcit« pa ho nedvomno stopilo v ospredje, če bo bivša lastnica, ki toži kamnolom »Kalcit« pred sodiščem uveljavila zahtevo po odškodnini v znesku 1 milijon 120 tisoč din za zmanjšano vrednost kamnoloma, na račun amortizacije investicij, ki jih je vanj vložila itd. Zanimivo je pri tem tudi da okraj Ljubljana-okolice še do zdaj ni obvestil Okrajnega sodišča, ali ima tožiteljica pravico uveljaviti svoje zahteve pred sodiščem z revnostnim spričevalom, ki jo opreša predpisanih taks? Okraj je sicer lani avgusta obvestil omenjeno sodišče, da ima tožiteljica nad 6 ha

zemlje, od katere plačuje davek zakupniki, da pa »ho izvršena ponovna obdavičev, o čemer ho sodišče pravčasno obveščeno«. Tega obvestila sodišče po osmih mesecih še ni prejelo, kakor tudi ne nepotrebnih spisov o ustanovitvi podjetja »Kalcit« in drugih za to potrebnih podatkov, čeprav je te spise zahtevalo OLO Ljubljana-okolice, ki naj bi prevzel arhive bivšega OLO Kamnik.

Izd tožbe med lastno parcelo št. 338 in podjetjem »Kalcit« ho nedvomno odločil ponovni komisijski ogled, za katerega se je odločil na dišče po izjavih okoljskih posestnikov, ki trdijo, da sporne parcele »Kalcit« sploh ni izkoriščal. Naj bodo zaključki te komisije taki ali taki, vprašanje lastništva proizvodnih sredstev v kamnolomu pod Grohatom pri Kamniški Bistrici ho ostalo tudi posledje nerešeno, če se o njem ne bodo dokončno izjavili strokovnjaki Spriče visokih odškodnin, ki jih mora plačevati lastnikom zemljišča podjetja »Kalcit«, pa ho okraj Ljubljana-okolice silej ko prej prišleli razmisiliti, ali so uspehi tega podjetja še kljub temu v skladu z gospodarskimi računali, z zahtevami po rentabilnosti?

Bodo »Srebrni krtki« letos bolje delali?

Zdelo se je, da v Idrinji ni tabornikov, saj že vse leto ni bilo slišati o njih. »Srebrni krtki« so menda spali. Sedaj je pa že pomlad in topli dnevi spet vabijo na plan. »Srebrni krtki« so se res prebudili in prve dni aprila sklicali letni občni zbor. Tovariš Logar, tajnik starejšinskega sveta, je na kratko opisal delo v minulem letu. Taborniki so samo delno izvršili svoje naloge. Taborili so na Visokem, v Mejci, Tolminu in na Okroglicah. Vendar pa so se na Okroglicah pojavili prvi znaki nerazumevanja med člani »Srebrnih krtov«. In počasi se je jelo število članov manjšati, organizacija pa je prenehala delati. Za bodoče bi bilo treba, da bi člani novega starejšinskega sveta združili gimnazijsko, rudarsko in mestno mladino ter pionirje osnovne šole in er rod tabornikov, tako bodo

vsaj skupaj izvrševali naloge. Na občnem zboru so taborniki naredili načrt, ki ga bodo prav gotovo tudi izpolnili.

Priloge za 1. maj

Delovni kolektiv LIP, obrat Martinjak pri Cerknici, se skrbno pripravljajo na proslavo prvega maja. Že več dni pospravljajo in urejajo tovarno ter prostor okoli nje. Ob tem prazniku bodo otvorili tudi novo dograjeno obrat. V njem so najmodernjši stroji, s katerimi bodo predelovali les. Podjetje bo sedaj lahko zaposlilo več delavcev. Glede tega so še težave zaradi stanovanj. Vendar bodo tudi uredili.

V Martinjaku bo KZ v kratkem odprla trgovsko poslovalnico. Tako delavcem ne bo več treba hoditi v Grahovo napokovet

Delegacija ZDA za Ženevo

Washington, 20. aprila (AFP). Ameriško zunanje ministrstvo je danes objavilo listo delegatov, ki bodo spremljali ministra Dullesa na konferenco v Ženevo. V delegaciji je 7 posebnih svetovalcev in 22 strokovnjakov. Med posebnimi svetovalci sta tudi pomočnik zunanega ministra za daljnovzhodna vprašanja Walter Robertson in ameriški veleposlanik v CSR Jonson, strokovnjak za korejska vprašanja.

Dullesov posvet pred odhodom v Evropo

Washington, 20. aprila (AFP). Danes se je v zunanem ministrstvu sestel minister Dulles s predstavniki 19 držav in z njimi razpravljali o vprašanjih Indokine in Koreje. Po sestanku so sporočili, da je minister Dulles pred odhodom v Evropo izmenjal mnenja s predstavniki Južne Koreje in drugih držav, katerih čete so se bojevale na Koreji.

Nocoj odpotuje minister Dulles iz Washingtona v Pariz.

PEKING. — Kitajska delegacija za ženevsko konferenco je danes z letalom odpotovala iz Pekinga pod vodstvom ministra Ču En Laja.

SESTANEK OZJEGA KABINETA V RIMU

Poleg Trsta še balkanska zveza

Pred Piccionijevim odhodom v Pariz so se domenili, kako ho italijanska diplomacija izsiljevala

Rim, 20. aprila (Tanjug). Nocoj se je sestel ožji kabinet italijanske vlade: Scelba, Saragat, Martino in Piccioni. V zvezi s Piccionijevim potovanjem v Pariz na zasedanje sveta atlantskega pakta so razpravljali o stališču italijanske delegacije na pariškem zasedanju in o razgovorih, ki jih ho imel Piccioni z zunanjimi ministri zahodnih sil.

Dopolodne je na sestanku funkcionaljev palače Chigi minister Piccioni sestavljal spomenico o vprašanjih, ki zanimajo Italijo, in stališču zunanega ministrstva. Ta spomenica je bila osnova za nocojšnjo sejo ozjega kabineta. Tik pred sejo je Scelba sprejel italijanske veleposlanika v Turčiji Pietromarchija, hkrati pa je imel tudi Piccioni daljši razgovor s političnim svetnikom italijanske vlade pri ZVU v Trstu Fracassijem.

Priloge v Ženevi

Ženeva, 20. aprila (AFP). Tudi kaj s pospešeno naglico zaključujejo priloge za azijsko konferenco, ki se ho začela 26. aprila. V palači ZN so adaptirali razne prostore, tako da bi zagotovili čim popolnejšo tajnost razgovorov. Vsi dohodi v glavno dvorano so razen enega zaprti, izolirani pa so tudi prostori, kjer bodo zasedali razni odbori. Več kot 200 orožnikov in 60 detektivov je določenih za osebno varnostno službo.

Nocojšnji tisk sklepa, da so na seji štirih ministrov razpravljali o Trstu in odnosu Italije do balkanske zveze.

V tem smislu je danes pisal tudi milanski list »Corriere della Sera«, ki po »informacijah uradnih krogov« poudarja, da bi morala italijanska delegacija v Parizu pojasniti zahodnim ministrom, da Italija ne more ratificirati pogodbe o EOS, če bi predelgo zavlačevali z usodo vzhodnih italijanskih meja in če ne bi določili mej, »ki jih mora braniti Italija«.

Trgovina Vzhod-Zahod

Ženeva, 20. aprila (Tanjug). Danes se je v prisotnosti 100 delegatov iz 29 evropskih držav in ZDA začel drugi sestanek strokovnjakov, ki naj bi ugotovili možnosti za povečanje trgovine med Vzhodom in Zahodom. Opozvalcem in predstavnikom tiska ni dovoljen pristop k sejam.

Zvedelo pa se je, da bodo strokovnjaki najprej ugotovili razvoj trgovine Vzhod-Zahod v prejšnjem letu, zatem bodo govorili o možnostih razširitve trgovine in nazadnje razpravljali o rezultatih dosedanjih dvostranskih razgovorov, o čemer bodo sprejeli priporočila za nadaljnje delo.

Pariz zanika vesti o pogajanjih s Ho Si Minhom

Pariz, 20. aprila (AFP). Francosko zunanje ministrstvo je uradno zanikalo tuje informacije, po katerih naj bi obrambni minister René Pleven, ko je bil pred dvema mesecema v Indokini, vzpostavil zvezo s Ho Si Minhovimi predstavniki.

Po teh informacijah, ki jih je objavila neka ameriška radijska postaja, se je Pleven na neki letalonosilki sestel s Ho Si Minhovimi predstavniki in predlagal, naj bi postavljal Ho Si Minh pod-

Nesreča nikoli nepočiva

V Centibi, v murskosoboškem okraju, so 17. aprila kurili kres. Karel in Janez Vida sta vrgla na ogenj ročno bombo, ki je eksplodirala. Dveletni Karel je bil na mestu mrtve, štirinajstletni brat Ludvik pa je bil hudo ranjen.

predsednik Vietnama, Bao Daj pa bi ostal še nadalje vodja države. Zatrjevali so tudi, da vodijo zdaj v Saigonu »strogo zaupne razgovore med francoskimi funkcionarji in Ho Si Minhovimi predstavniki.«

KANOI. — Ho S. Minhova artilerija vztrajno obstreljuje Dien Bien Fu, trdnjavi pa se pripravlja 12.000 vojakov za novo bitko.

TOKIO. — Leva socialistična stranka Japonske ho protestirala pri ameriških in sovjetskih predstavnikih v Tokiu zaradi poskusov z vedikovimi bombami.

Dne 18. aprila je prišel na Lavo pri Celju pod okno Stanka Kukovca 25-letni Marjan Kačičnik. Trkal je na Kukovčevu okno. Ko ga je Kukovec odprl, pa je Kačičnik potegnil samskokra in ustrelil vanj in ga zadel v zapetje leve roke. Kukovec se je umaknil za steno. Kačičnik pa je še nekajkrat ustrelil v sobo. Od tu je Kačičnik odšel proti gradbenemu podjetju »Beton« in tam streljal na nočnega čuvarja in tri uslužbenke. K sreči ni nikogar zadel. Kačičnik ho zaprl.

Iz nepojasnjenih vzrokov je dne 18. aprila prišla goetištanjska koca Mihaela Hruševarja iz Podgradca v celjskem okraju. Čezani je nastal na srednji strani poslopja in se zelo naglo širil. Skode je za 350.000 din.

Dne 15. aprila ob 15 je začela gorati stanovanjska hiša Franca Tomšeta v Mrzljavi vasi pri Krškem. Iz dimnika je padla na slamnato streho iskra, ki lo je veter razpihal, da se je streha vnela. S hišo je zgorela skoraj vsa premičnina, orodje in žive. Skode je za 300.000 din. Sosedje so sicer prihiteli na pomoč, vendar ognja niso mogli omejiti, ker je pihal močan veter.

Bernarda Beneti v Vinici v črnorajškem okraju je spravljal pepel na lesenem balkonu 17. aprila, kmalu po polnoči, pa je prišlo goreti gospodarsko poslopje. Varnostni organi sklepajo po dosedanjih ugotovitvah, da je bila v pepelu še terjavica in se je od nje vnel lesen balkon. Skode je za 700.000 din.

Iz Kočevja, kamor so pripeljali les, so se 8. aprila vračali F. S., N. V., M. K., J. T. in J. V., vsi doma iz Zverč. Med potjo so precej pili, predvsem v Vidmu v Dobrem polju in Kompolju. V vasi Kompolje so začeli izžigati vaščane. Hoteli so se stepti z domačimi fanti, ker ni na njihovo izzivanje nihče odgovoril, so začeli metati kamenje v hiše. V čevljarški delavnici so bili ta čs. J. P., A. I., B. A. in A. R. Prišli so iz nje, ko pa so videli, da so razgrajali plani, niso odgovorili na njihovo izzivanje. F. S. in ostali razgrajali pa so začeli metati vanje kamenje. Pri tem so A. P. zadel v oko, ki je izteklo. — A. P. so prepeljali v bolnišnico. Razgrajali se bodo zagovarjali pred sodiščem.

Štirinajstletni Jožek Bartoli iz Birkne vasi pri Novem mestu je dne 15. aprila našel zjutraj ko je šel v šolo, ročno italijansko bombo. Skiril jo je v gozdu pod smrekovo korenino. Ko so se otroci vračali iz šole, jo je šel Jožek iskati in se hotel pred ostalimi otroki postaviti, kako lo je treba vreči. Udari je z njo ob peto čevlja, toda bomba je v hipu eksplodirala. Pri tem je bilo vseh pet otrok ranjenih. Bartoliju je pa odrgalo desno roko v zapetju, izblilo mu je desno oko in poškodovalo desno nogo. Vse otroke so odpeljali v bolnišnico v Novo mesto.

Na cesti med Skotjo vasio in Arcelinom je 25-letni Edo Krček povozil z motorjem 12-letnega otroka, ki se ne vedo njegovega imena. Otrok je po telesu hudo poškodovan, tako da so ga morali tako odpeljati v bolnišnico v Celje. Soter je nekaj časa čakal na kralju nesreče, potem pa je dejal, da ne utegne več, ker se mu muje v Maribor k ženi. Varnostni

Štiriletni Jožek Ribič, doma iz Hajnskega v celjskem okraju, se je igral z vžigalnicami. Prizigal jih je pri seniku, pri tem pa je vrgel gorečo vžigalico v slamo, ki je začela goreti.